

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VISSZAJÁRÁS:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉS:
Havasítások per nap 20 fillér,
minden sorra 20 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSKIRALY: STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 16.

Tüzérharcok a Dunajec mentén.

Budapest: (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Mig Orosz-Lengyelországi arvonalon tegnap csak helyenként volt ágyu- és géppuska tűz a Dunajec mentén, tegnap heves ágyu harc volt. Különösen nehéz tüzérségünk működött jól, ellenségnek egy nagy rakétát tüzeléssel felgyújtotta és néhány lövéssel elhallgattatott egy több nap óta jól elhelyezett ellenséges nehézüteget.

Kárpátokban nyugalom van. Mind keményebb fagy befolyásolja harci tevékenységet. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Németek győzelmei az Aisne mellett

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Westende előtt tegnap néhány torpedónaszád és kisebb jármű mutatkozott, amelyek 14 kilométernyire közeledtek a tengerparthoz.

Arrastól északnyugatra Notre-Dame de Loretennél franciáknak a helység mindkét oldalán ellenünk intézett támadásait csapataink visszaverték. Egy lövészárkot, amelyet nyolc nappal ezelőtt Ecuriennél, Arrastól északra ellenségétől elfoglaltunk és melyet egyik századunk egyes részei tartottak megazálva elvesztettünk. E helyen a harcok ma újból folynak.

Soissonstól északra és északkeletre, Aisne északi partját franciáktól végleg megtisztítottuk. Német csapatok szakadatlan támadásokban elfoglalták Cufye, Crouy, Bucy-le-Lond, Miesy helységeket és Vauxrot és Veirerie majorokat. Soissonstól északra jölyt három napi harcok alatt szerzett zsákmányunk most ötezer kétszáz hadifogoly, tizennégy ágyu, hat géppuska és több revolverágyu. Franciák súlyos veszteséget szenvedtek. Négy-ötezer halott franciát találtunk a csatamezőn. Franciáknak Aisnetől délre való visszavonulása nehéz ütegeink tüzeinek volt kitéve.

Hogy mennyire megváltoztak a viszonyok korábbi harcokkal szemben, kitűnik itt szóban levő harcoknak az 1870-iki eseményekkel való összehasonlításából. Bár a Soissonstól északra vívott ütközetek jelentősége nem hasonlítható össze az 1870. aug. tizenharmadik csatával. A harcmező szélessége mégis a Gravelotte, St. Privat-i harcmezőnek felel meg. A franciáknak 1915. január 12 től 14-ig szenvedett veszteségei azonban minden valószínűség szerint jóval meghaladják franciáknak 1870. augusztus 18-án szenvedett veszteségeit.

Verdunól északra Consenwozenél ellenséges támadások megfiúsultak. Aillynál, St.-Michieltől délre állásaink ellen intézett több előretörést, miután azok helyenként már legelőször árkaikig jutottak ellentámadásokkal, ellenség igen súlyos veszteségei mellett visszavertük. Utolsó iram alkalmával csapataink elfoglalták ellenséges hadállásokat, amelyeket azonban saját hadállásainknak újból való felépítése után az új folyamán önként és harc nélkül ismét feladtunk.

Mesnilnél, St. Dietől északra egy jelentékeny támadást csapataink visszautasítottak. Különben Vogezekben csak tüzérségi harc folyt.

Oroszok súlyos veszteségei.

Berlin: A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti hadszíntér: Keletporoszországban és Lengyelország északi részén helyzet nem változott. Lengyelországban Viszulától nyugatra támadásaink előbbre haladnak. Rawától északkeletre egy támaszpont elfoglalása alkalmával ötszáz orosz ejtettünk foglyul és három géppuskát zsákmányoltunk. Oroszok heves ellentámadásait igen súlyos veszteségeket okozva nekik, visszavertük. Legfőbb hadvezetőség.

Borzalmak korszaka.

Arad, január 15.

A háborút viselő népek alig irigyelhetik azokat az országokat, amelyek boldog semlegességben élnek. Amerikában, ahol nem volt elég sok a munkáskéz arra, hogy a gyárkölösszusok még többet ne tudtak volna foglalkoztatni, a munkahiány insége terjed és maga Roosewelt, a volt elnök megy fölolvassó-körútra, hogy a munkanélküliek fölajduló nyomorát enyhítse. Olaszországban egy borzalmas erejű földrengés szedte áldozatait, olyan halommal, a minő a legvéresebb csatatereteket is alig borította. Romániában a megfizetett bujtatók tüzelése, lelkiismeretlen ugratása tartja izgalomban az embereket és érzeti kínos hatásait. A skandináv félszigetnek az oroszok szomszédsága okoz álmatlan éjszakákat, — van-e feltja a földkerekségnek, ahol háborítatlan maradt az emberi boldogság, zavartalan a béke, amelyet akkor tudunk legjobban megbecsülni, amikor a hijával vagyunk?

Ez az esztendő nemcsak a hadviselő országoknak sorsfordulója, hanem az egész emberiségé. A fegyverek pusztításai mellé elemi csapások is jönnek, hogy az emlékének borzalma minél tökéletesebb és minél kegyetlenebb legyen. Még nem volt elég a szenvedés, a megpróbáltatás, a veszteség, az iszonyat, hogy a csúspontjára jusson; — még várni és gyötrődni kell, talán néhány hónapig, talán azon is túl, hogy utána a fájdalomtól, nélkülözésektől és áldozatoktól megváltott világ új, boldog korszaka kezdődjék.

Az egész világe . . . Soha közkatona, egyszerű harcos olyan nagy célért nem küzdött, mint azok, a kik

most a táborokban, a földsáncokban, a beásott leshelyeken dolgoznak. A maguk hazájának jövője, szabadsága a cél: de azzal együtt fog járni az egész emberiségnek jobb sorsa. Nemzetek, a melyek földjét kikerülte a világháború véres sodra, — nem is tudják, hogy milyen hálások lehetnek háboruban álló felebarátaiknak, a kik végigcsinálják a legtökéletesebb, de a legkegyetlenebb háborút, hogy annak retentő tapasztalatai az egész föld kerékességén megbecsültessek a szent békét.

Talán a sors osztó igazsága nyilatkozik meg abban, hogy a jövőnek nehezen várt, de biztosan bekövetkező boldogságát ne csak azokkal fizettesse meg, a kik a legtöbbet és legértékesebbjüket adják oda érte, hanem bért, fájdalmas bért követeljen azért a többi országoktól is: az egyiktől tömeghalált, a másiktól tömegnyomort, a harmadiktól állandó, gyötrő rémületet.

Évtizedekre, sőt századokra szóló borzalom és pusztulás gyülemlik össze ebben az időszakban. Még nem vagyunk a végén és már fáradtak a lelkek, a melyekre azok hatása ránehezül. Egyelőre nincs más hátra, mint nyugodtan, az öntudatos ember szilárd hitével és nyugodt bizalmával néznie a bekövetkezendőket. És ebben a háborút viselő népek az erősebbek. Mi tudtuk, hogy minek nézünk elébe, tudtuk, hogy miért vállaljuk és tudjuk, hogy a cél, a melyet biztosan elérünk, mindent meg fog érni. A váratlanul jött csapások, a megpróbáltatások, amelyekre nem voltak előkészülve, mindig nagyobb kétségbeesést váltanak ki a lelkekből és több csüggedés jár a nyomukban.

Sötét, nagy idők. Akik túlélik, szépapa korukban se fogynak ki a nagy emlékekből.

Felakasztották, mert nem akart pénzt váltani.

(Oroszok kegyetlenkedése lengyelországi alattvalóikkal.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16.

Röviden már megirtuk, hogy Orosz-Lengyelországban és Besszarábiában a legrettenőbb kegyetlenkedéseket követik el az oroszok az ott élő zsidók ellen. A pogromok egész sora zudul a szerencsétlen emberekre és a borzalmakról fogalmat alkothatunk már abból is, hogy idáig 215 községben volt pogrom. A gyalázatosságokat a Lengyelországban Jédooda hőmpölygő orosz seregek elő- és utóvédjeikben levő jobbára félvad afrikai katonák követték el.

Stasewben tizenegy zsidót a zsinagógába hurcoltak és templom falaira akasztották föl. Klodawában péntek este, amikor a zsidóság istentiszteletre vonult, a község két legvagyonosabb zsidó polgárát házuk erkélyére kötötték fel. Az egyik időzet, feleségét halálos fenyegetésekkel kényszerítették arra, hogy köteleket keressen a holttestek számára. A két holttest huszonnégy óráig lógott az erkélyen és az alatt a közelben lakó zsidóknak nyitva kellett tartani az ablakaikat, hogy állandóan lássák a borzalmasan elpusztult hirtorsosait. A meggyilkoltak mellére a következő feliratot függesztették:

— Felkötöttük, mert nem akart felváltani egy három rubeles bankjegyet.

Sidlowerben a fiatal leányok, a kiket a kozákok alávaló módon bántalmaztak, egymásután a pilici tóba ölték magukat, mert nem tudták túlélni a szégyent. Ostowiceban a kozákok Kalischer Zadick rabbi kiadását követelték, hogy a papot, a ki szerintük az átvonult osztrákokkal cimborált, felkötéssék. Valójában a szerencsétlen rabbi — ép úgy mint ostrowicei lengyel lelkes a községen átvonuló osztrák-magyar és német csapatoktól ugyanazt kérte, a mit az oroszoktól is, hogy kimélik meg a község békés lakóinak vagyonát és életét. A rabbi az élete ellen törő kozákok elől elrejtőzött és csak akkor jött elő, amikor a brutális emberek odébb álltak. Péntek este azonban az orosz kozákok visszatértek, körülkerítették a zsinagógát és az ott tartózkodó rabbit el akarták hurcolni. Igazán, csak az utolsó pillanatban zavarta meg a gaz bandát a németek Ostowice ellen vonulása. A kozákok futásnak eredtek, de még eltávozásuk előtt felgyújtották a rabbi házát.

Petrikauban a péntek esti istentiszteleten egyszerre a kormányzó jelent meg rendőrökkel és megzavarva a szertartást, a frigyládából kidobálta a szentírást, hogy a ládában titkos telefon után kutasson. Skiernievicéből péntek este azonnali paranccsal kiutasították a zsidókat, akik mintegy tizezren a rabbi vezetése alatt kénytelenek voltak a városból a sötét éjszaka kivonulni. Hasonló módon kergették ki két óra leforgása alatt grodziski zsidóságát is. A grodziski Varsóba akartak átköltözni és erre küldöttséggel kértek engedélyt. Grodzisk a Visztula jobb partján van, az orosz csapatok tábornoka pedig azt engedte meg a grodziski zsidóknak, hogy a Visztula bal partján elmeneküljenek Varsóba.

— De uram, hiszen a Visztula hidját elpusztították — esengtek a zsidók. — Ez az

engedély annyi, mintha a Visztula vizenek mennének neki.

— Ott lenne ugyanis a legjobb helyetek! — válaszolta cinikusan a generális és többé ügyet sem vetett a szerencsétlenekre.

Lowioban Sanberg és Frenkel zsigerzi fiatal zsidó kereskedőket kémkedés gyanúja miatt előbbnyelvük kivágásával megnémították, azután felakasztották. Ugyanígy végezték ki Lipsitz Mózes gazdag gabonkereskedőt is, akinek az volt a bűne, hogy a háboru előtt Németországba szállított gabonát.

Bechawa lublini kormányzósági községben egyetlen napon hetvennyolc zsidót akasztották föl kémkedés címén. Ugyancsak a lublini kerület Kramostaw nevű községében husz zsidó családot asszonyostól, a gyermekektől kiirtották és a holttestekre rággyújtották a házakat.

Zdunska-Walában egyetlen asszonyt és leányt nem eresztettek ki karmaik közül a megvadult kozákok, még egy beteg asszonyt, akinek három nap előtt született gyermeke és hat-hét éves gyermekeket sem kimélték meg. Egy asszony a brutális megkínzásba belehalt, és amikor néhány nappal utóbb a rettentő halált halt asszony katonáskodó férje, aki egy orosz gyalogezredben szolgált, átvonult csapatával a községen, megtudhatta, hogy gyermekeit a kozákok bajtársak — hogyan fosztották meg édesanyjuktól.

Kifosztják az oroszok a bukovinai románokat.

(Elpusztított uradalmak. — Kozák karddal egy román ügyvéd leánya ellen. — Milliós károk.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Brassó, január 15.

Korn Róbert dr. sucezavai kerületi kapitány az oroszoknak újabb bukovinai inváziója után szintén elhagyta Bukovinát és néhány nap óta Brassóban tartózkodik, a hol egy hírlapíró kérésére a bukovinai állapotokról, az oroszok betöréséről és garázdálkodásairól a következő érdekes részletet mondta el:

— A mikor január 2-án az első százhusz kozákból álló különítmény bevonult Sucezavára, egy sucezavai polgár hazafias felindulásában rálért az egyik járőrre. A golyó egy kozákot a lovával együtt megsebesített. Minthogy ez az incidens Isopescul dr. román ügyvéd háza előtt történt, a vakmerő tettes pedig eltűnt, a kozákok berontották az ügyvéd lakásába és az otthon levő leányt felszólították, hogy adja ki a merénylet. Természetesen a meglepődött leány tagadta, hogy az ő házukból valaki lövöldözött volna, mire az egyik kozák kardjával az ártatlan leány fejére sújtott.

Szerencsére a csapás nem okozott súlyosabb sebet. Az ügyvéd ekkor védtelen leánya segítségére sietett, a kozákok azonban őt is bántalmazni kezdték. Kijelentették Isopescul dr. előtt, hogy megölt társukért bosszút állanak.

A fenyegetést rögtön tett is követte, a szomszédos ház istállója már vörös lángtengerben uszott.

Ekkor érkezett meg a kozákok parancsnoka, Berkow gróf ezredes. Első kérdése, a mit Isopesculhoz intézett, az volt, hogy hol van a kerületi főnök? Ugy látszik, rám fájt a muszkák foga. Persze én már ekkor felsőbb utasításra a román határt átléptem s a hivatalnokokkal együtt utban voltam Brassó felé. Isopescul dr. válasza természetesen az volt, hogy nem tudja, hová mentem. Azután arra

kérte az ezredest, hogy kimélik meg a városi és a lakosságot, mert békés polgárok lakják a helységet.

— Időközben a városban, szerte kószáló kozákok rátaláltak egy koreszmában megöltnek hitt kozáktársukra s kiderült, hogy csak könnyebben sebesült meg. Midőn erről hírt hoztak az ezredesnek, ez nyomban eloltatta a tüzet a szomszéd istállóban s meghagyta, hogy tovább gyújtogatni nem szabad. Persze ez nem jelentette azt, hogy rabolni se volna szabad. Eltek is ezzel a joggal, mert a mi elvihető s elfogyasztható volt, azt maguktól vitték.

— Minthogy az oroszok Sucezaván hevesebb időre be akartak rendezkedni, a kozákokat elvezényelték a városból s helyükbe máris több tiszt vezetés alatt százötven gyalogos vigyáz a rend fenntartására. Sucezava ideiglenes kormányzójaul az ott maradt polgármester helyett neveztek ki.

— Mig Sucezaván egy istálló kivül nem gyújtottak egyebet az oroszok, addig a Dorna-Watra felé vezető úton, főleg ahol a fősergek elhaladt, mint Szerethen, Radocan és Gurahimorán mindent elpusztítottak és felégettek. Altalában megállapítottuk, hogy az oroszok a nem tessznek különbséget magyar, német, osztrák, vagy román között. Ép úgy elpusztították a román nagybirtokosok gyönyörű uradalmait, mint az osztrák zsidó áruval telt üzletet. Többek között teljesen romhalmazzá tették egy gazdag román nagybirtokosnak, Panka Jánosnak strezneszi híres mintagazdaságát, nagy állományát pedig elrabolták s magukkal vitték. Panka kára egymagában egy fél millió korona. Így pusztult el Ornstein Mór, ugyancsak strezneszi uradalma is, valamint Wasylko György báró berhornethi (Szereth melletti) nagy birtoka. A vagyont érő berendezést dirib-darabra törték. Végül Janku, Grigorcea lovag karapoini (Szereth mellett) nagybirtokosnak is óriási károkat okoztak. Ezek a károsultak mind románok voltak.

— De még ez nem minden. Hány még hány olyan román tették az oroszok földönfutóvá, akik azelőtt milliókkal rendelkeztek, az a háboru után fog csak kiderülni, amikor pontos statisztikát lehet majd összeállítani. Ez az eset, amit most elmondok, Hlibokán történt. Skibiniewski dr. nagybirtokos az orosz tiszteket igen szívesen fogadta, megvendégezte s minden jóval ellátta őket abban a hitben, hogy így megkimélik őt s uradalmát. Mindezt azért, mert a köszönet és hála az volt, hogy orvul meg támadták a kastély urát, véresre verték s csak úgy kerülte el a kilátásba helyezett akasztófát, hogy éjjel lőpva elmenekült. Mindezt még az első invázió alkalmával történt. Másodsori, tehát a mostani betörésük alkalmával ráakadtak Skibiniewski dr. ra és elküldték Oroszországba hadifogolyként. Rada, Grigorcea lovag prosekarenyi 43 éves nagybirtokossal együtt.

— Némesak az uriosztályból rabolták az oroszok, a parasztokat sem kimélték meg. Elteknek is elhajtották a tehenét, ha pedig jó cipőt, csizmát láttak a lábukon, elszedték tőlük s öklüzték fel. Hogy a zsidók vagyonát a földdel tették egyenlővé, azt nem is kell mondanom, mert ez bizonyára köztudomású. Azol a zsidó kereskedők elmenekültek, üzletüket felgyújtották, az árut pedig szétosztották a csöteslék között. Az értékesebb butorokat hazaküldték Oroszországba.

Ilyen körülmények között nem csodálható, ha az eddigi károk összege Galiciában és Bukovinában minden képzeletet felülmul.

Angol haderő belgiumi partraszállását várják a franciák.

(Joffre offenzívájából — „kitartás” lett.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 15.

November közepétől újévig minden francia lap csak a szövetségesek tervezett, majd megkezdett offenzívájáról írt. Ezt Joffre-nek egy kommunikéje is megerősítette. A francia kormány a hadvezetőséggel egyetértve mesterségesen a legszebb reményeket élesztette úgy a népben, mint a hadseregben, hogy ezáltal a benujni kezdő energiát felrzza. Akkor azt mondták, hogy csak most kezdődik a nagy tevékenység, a szövetségesek offenzívája az egész fronton s az offenzíva eredménye föltétlen a döntés, a németek feletti teljes győzelem lesz.

Az események azonban megsemmisítették a szövetségesek reményeit, amennyiben a híres, annyira várt offenzíva, mint azt most már az egész világ tudja, szomorú véget ért.

A szövetségesek nagy offenzívája már csak azért is elhibázott volt, mert nagyon későn alkalmazták. Mint ismeretes, körülbelül október közepén állott meg a Visztulánál az osztrák-magyar-német offenzíva s október végéig ezek az erők nemcsak a Thorn—Krakó vonalon, ahol az oroszok támadtak, hanem mindenütt egész új offenzívára csoportosítottak újból. Ellenoffenzívánk november elején kezdődött s november második felében kulminált s ehhez a harchoz a németek igen jelentékeny erőt vontak el Franciaországból.

A nagy francia offenzíva azonban, habár már novemberben bejelentették, csak december 11-én kezdődött, tehát oly időpontban, amikor az oroszok stratégiai visszavonulásukat már megkezdték a Visztula felé. Ha a francia offenzíva az oroszokkal egyidejűleg kezdődött volna, akkor a franciák lekötötték volna annak a német erőnek egy részét, amelyet akkor keletre toltak el.

Ez volt az első hiba, de ezt követték a többiek. Ugy látszik Joffre tábornok a valóságban nem főparancsnok, mert mindaz, ami Belgiumtól egészen La Bassée-ig történik, az angolok külön háborúja, amelybe semmit sem szólhat be. Hogy volna másképp lehetséges, hogy az angolok Belgiumban, Joffre pedig Franciaországban, még pedig ott is négy helyütt, Soissonban, Souainban, Perthesban, Aprement-Flireynél és Thann Mülhauseanél akarják kierőszakolni a döntést?

Mindenütt nem lehet győzni. Ha a szövetségesek minden rendelkezésükre álló erejüket egy helyen koncentrálták volna, akkor bizonyára több eredményt értek volna el, mint a valóságban.

Egy hónap óta valóban a győzelemért harcolnak a franciák, mindamellett offenzív előretöréseik — mert valódi offenzíváról nem is lehet beszélni — semmit sem valósítottak meg a hő reményekből. Ezzel szemben azonban most már félhivatalos jellegű újságcikkek jelennek meg, amelyek a nagy offenzívát egész más felfogásban tüntetik fel. Sőt offenzíváról már nem is beszélnek, hanem csak — kitartásról. Kitartani, míg megtörténik a döntés — valami esoda által, míg a németek a esoda következtében önként kiűrik Belgiumot. Ez a esoda pedig az oroszok benyomulása Sziléziába, vagy az angol főerő (?) partraszállása Belgiumban lehet.

Nekünk úgy tetszik, hogy az oroszok keletre való visszaözozésük közben mindenre inkább gondolnak, mint a Sziléziába való bevo-

nulásra. Ami pedig az angol flottának belga partokon való kikötését illeti, az annyira fantasztikus, hogy még a nép egyszerű emberei sem hisznek benne.

A számításba jövő belga tengerpart a holland határtól Nieuportig alig ötven kilométer hosszú s Nieuporton kívül csak két fontos kikötője van, Ostende és Blankenberghe. Ezeket a helyeket azonban a németek Antwerpen elcsatásával elfoglalták s bőven volt idejük arra, hogy meg is erősítsék. A belga tengerpart más

helyen egyáltalán nem alkalmas kikötésre, mert nagyon sűk s minden partraszállási kísérletet még a tábori ágyuk is megakadályozhatnak.

Antwerpen elcsatása előtt még módjában lett volna az angoloknak Ostendében hatalmas sereget partraszállítani s ezáltal a német szárnyat, amely akkor Armentières-nél állott, átkarolni. Azóta azonban, miután kényszerültek Ostendét feláldozni, ilyesmire még csak reményük sem lehet.

Románia a józan politika útján.

(Russzofilek újabb kudarca. — A megtért Adeverul. — Angol újságíró montenegrói tűzérharcunkról.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Bukarest—Budapest, január 15.

Cettinje bombázása repülőgépekről.

Milanó. A Corriere della Sera jelenteti, hogy Cettinjét repülőgépeink tegnap megint bombázták. Görög karácsonykor szintén támadtak és a montenegrói ágyuk elől sértetlenül visszajutottak Cattaróba.

Agyuharc Montenegró határán.

A Daily Mail haditudósítója érdekes leírását adja a montenegrói part bombázásának. Nagy nehéztűek árán a múlt év novemberében eljuttott Cettinjébe, ott egy hétig várakoznia kellett, majd Jankovics tábornoktól, a montenegrói vezérkar főnökeitől engedélyt kapott a montenegrói hadállások megtekintésére.

— Engedélyt kértem — írja — ezután Grellier őrnagytól, a francia katonai misszió vezetőjétől, hogy megsemmisíthessem Cattaró bombázását.

A nap leszálltával kezdtük meg utunkat. Meredek, sziklás ösvényen haladtunk, amely az esőtől csuszós is volt. Az utat két oldalról mélység szegélyezte s ugyancsak vigyáznunk kellett, hogy a sötétben ne ne okozunk a feneketlen mélységbe.

Sötét vonalakba emelkedett ki a háttérben Vermac osztrák-magyar erőd. Előbb kellemtelen csend volt, majd hirtelen éles fűtyszó hasított a levegőt, fény csillant fel a hegyek között s közvetlen ezután explozió következett. Golyók szóródtak a sziklákra s nem messze tőlünk gránátszilánkok hullottak a földre. Az első ágyulövés, a mely bennünket üdvözölt.

A tűztek lakása nedves, sötét és hideg. Az ablak egyetlen üvegjét az ágyuzások légnyomása összetörte s azt most egy darab szövet helyettesítette. Az ágyuzás egész éjjel tartott, majdnem minden golyó trefler volt s az ágyudőrej szörnyen visszhangzott.

Másnap reggel szétnéztem a francia állások mellett. Tisztán láthatam az osztrák-magyar hadihajókat, amelyek a Teodo-öbölben horgonyoztak. Az állások körül a föld fel volt szaggatva, golyókkal, s mindenféle törmelékkel volt tele. Szóltott ágyuk heverték ott s lafetlák. Még a sziklák is mindenütt szét voltak zúzódva. Azt mondják, itt egy tizenkét hüvelykes gránát csapott le. Alig érkeztünk a batteriához, amikor nem messze tőlünk egy gránát, amelyet a Radovics erődől lőttek ki, nem messze tőlünk lecsapott.

— Ilyesmire mindig el kell itt készülni — mondotta Chardon kapitány s hamar fedett állásba húzott engem, ahonnan csak elővigyázatosan kuszunk tovább. Az osztrák-magyarok methodikusan s említésre méltó pontosság-

gal lőnek s számos ágyut elballgattattak már.

Románia szocialistái a háború ellen.

Bukarest. Szocialisták vasárnap több háborúellenes népgyűlést rendeznek.

Az Adeverul hátat fordított Oroszországnak

Bukarest. Az Adeverul című bukaresti lap, amely eddig a leglelkesebb előharcosa volt egy létesítendő román-orosz szövetségnek s folytonosan felhívta a vezető román köröket, hogy lépjenek akcióba és a hármasszövedvény oldalán vegyenek részt a háborúban, tegnapi számának vezető helyén fő szerkesztőjének, Mille. Konstantinnak nyilatkozatát közli, amely általános feltűnést keltett. E nyilatkozatban sajnálkozását fejezi ki Mille eddigi magatartása felett s a vezető román pontikusok eddigi magatartását, hogy semmi irányban sem avatkoztak be a háborúba, helyesnek és szerencsésnek jelenti ki. A nagyközönség előtt — írja Mille — bünbánólag mondjuk el mea culpa-kat s a legutóbbi idők nehézségei által kioktatva, a jövőben a realitás politikáját keressük, nehogy eddigi szerencsénk által elvakítva, a végén szégyent arassunk. Mille Konstantin másik lapja, a Dimincata, amely eddig szintén russzofil volt, ugyancsak szakít ezzel az iránnyal.

Bonyolódik az albán kérdés.

Köln. A Kölnische Zeitungnak jelentik Konstantinápolyból: Görögország beavatkozása megnehezítette az albán kérdést. Bulgária nem nézhetné tétlenül Görögország területi gyarapodását.

Kard a diplomácia helyett.

Szófia. Az Ultro a macedon kérdést gordiusi csomónak nevezi, amelyet karddal kell kettévágni.

Bulgár-török barátság.

Szófia. Harminc liberalis szobranjeto tag Konstantinápolyba utazik, baráti viszony mellett tüntetni.

Páris — ismét főváros.

(A francia kormány visszatérése Bordeauxból. — A londoni drágaság.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 15.

Franciaország, jelenlegi hangulatáról rendkívül érdekes cikket ír a Nieuwe Rotterdamse Courant párisi levelezője:

— Miután kiderült — így szól a cikk — hogy a Marne melletti ütközet nem eredményezte a németeknek Franciaországból való kiűzését, a francia nép az ideges krízis bizonyos nemét állotta ki. Minden híresztelés, akár pesszimisztikus, akár optimisztikus volt, hiteltre talált. Csak most esnek azután gondolkodóba azon, hogy öt hónapi legnagyobb erőlködés távolról sem volt elég ahhoz, hogy a győzelmet kivivják s ezért most minden oldalról segítséget várnak. Ezért nagy visszhangra talál Pichon volt hadügyminiszter sajtókampánya, amelynek célja, hogy négyszázezer japán katonát kérjenek. Ujabb időben azonban már kiábrándulnak ebből az ideából is, ép úgy, amint keserves csalódás érte őket az elzászi lakosság érzelmeit illetőleg. Amint Maurice Barrés szellemesen mondotta, a francia nép azt hitte, hogy a határon túl egy leányzó várja epedve, hogy átlépják a fekete-fehérsorompókat. De ez csak 1871-ben volt így, azóta a leányzó negyvennégy évvel öregebb lett, fiai pedig németekké lettek.

(Uj francia katonák és ágyuk.)

A „Mattine“ szerint a franciák várva-várják az óriási offenzívát s annak folytonos kitolását, szegyenek tartják. Az előkészületek azonban serényen folynak s a nagy offenzíva bekövetkezik, amint a három ujonnan behívott korosztály egy millió embere ki lesz képezve. A francia ágyu és fegyvergyárak éjjel-nappal dolgoznak, hogy az ágyuparkot kiegészítsék. Naponta három nehéz ágyut gyártanak, úgy, hogy öt hónap múlva négyszázötven új tarackja és mozsara lesz a francia hadseregnek. A francia várakat is egész új ágyukkal szerelték fel, amelyek felérnek a németekével.

(Páris — újra főváros.)

Ami magának Párisnak hangulatát illeti, azóta, amióta az elnök és a kormány visszatért, arról érdekes dolgokat beszél a kopenhági Politiken párisi munkatársa.

— Az elnökkel együtt — mondja — a miniszterek és miniszteriumok is visszatértek. A hivatalnokok és alkalmazottak rengeteg serege, amely a francia miniszteriumokat és kormányt benépesítik, tehát szerencsésen megint Párisban van. Az elnöknek és a minisztereknek bordeaux-i tartózkodását egykor májdn mint Európa történetének egyik legfurcsább epizódját fogják emlegetni. Aki a Garonne városát, a Cours de l'Intendance-t akkor látta, az később nem ismerne rá. Akkor nemesak a miniszterek és diplomaták, nemesak a politikusok és újságírók találkoztak ott, hanem az előkelőségek és a Thetre Francais tagja, egyszerűen „tout Paris“. Szórakozás csak kevés kínálkozott, mindenféle lokalitást este kilenc órakor be kellett zárni. A főesemény Bordeaux-ban délután három órakor játszódott le, akkor olvasták fel ugyanis mindig a hivatalos kommunikét s a Place de Bordeaux feketélt az emberektől. Egyéb emlékek Bordeaux-ból: a sok bolha, amely a város nevét a turisták előtt már régen olyan hirhették tette s a szédületesen magas árak.

De most megint Párisban vagyunk s a képviselők mosolyogva intervjuválták meg magukat akár az utca közepén is: „tout va bien“. S a fehérszakállas szenátorok, diplomatafrakkjukon a becsületrendi vörös rózsája ismét a Rue de Tournon irodalmi borbélyánál vágatják hajukat, aki mialatt elfője csattog, előadja legujabb harci költeményét egyuttal.

A börze nyitva van s ha a lárma és tolakodás nem is olyan nagy most ott, mint volt régen, de kezdetnek ez is jó s lassan minden régi lesz. A nagy boulevard-okon, a Rue de la Paix-n megnyílnak ismét az üzletek, lassanként, felhúzzák vasrolióikat s esigalassúsággal visszatér a régi párisi élet. De ha újra élődik is Páris, a régi párisi vidámság az nem. Ehhez túlságosan sok a síró anya s az utcákon a gyászruha. A párisiak úgy találják, hogy itt az idő erkölcsiek renoválására. Az absinth — azt mondják — nemesak néhány hónapra van mellőzve, hanem mindörökre. Nem akarják azt sem, hogy a jövőben többé modern Babylonnak nevezzék Páris. A mai Páris: nyugodt, munkás, bizakodó. A Thetre Francias-ben csak klasszikusokat játszanak s nagy ünneppel ülik meg Racin kétszázadik születésnapját. Az Opera comique-ban az Ezred leányát játsszák s a sok dalsarnok műsora felett a rendőrség éber cenzurája őrködik. Poincare ur szóval visszatértek egész más Páris talált, mint amilyent elhagyott.

(Drágaság Londonban.)

London két dolog jellemzi: a német repülőktől való rettegés s a hallatlan drágaság miatti felháborodás. A nép zúgolódik a kenyér megdrágulása miatt s az angol sajtó hasztalan igyekszik megnyugtani. A Times például január kilencediki számában a következőket írja:

A kenyérárak folytonos emelkedése csak természetes következménye a hadi állapotnak s nem meglepő, még kevésbé nyugtalanító. Julius végén négy font kenyér öt és fél pence volt, ma hét pence. Mit jelent ez olyan időben, amikor az egész világ kereskedelme konvulziókban fetreng? A tengeri kereskedelemből legalább hat millió tonna egyszerűen hiányzik, a hadviselő államok közti kereskedelem, amelynek értéke legalább évi 500.000.000 font sterling volt, egyszerre megszűnt. Ehhez járul még a háború által növekedett rizikó: nagyon természetes tehát, hogy az egész vonalon drágulás állott be. Borzasztóan félre értette az a mai idők gazdasági problémáját, aki azt hitte, hogy bennünket a jelenlegi katasztrófa egyáltalán nem fog érinteni.

Liszt és buza tekintetében Anglia számára a legfontosabb források mindig gyarmatai voltak, mindenekelőtt Kánada, India és Ausztrália, azután az Egyesült Államok, Argentína és Oroszország. Tekintélyes mennyiségű lisztet kaptunk még ezenkívül Németországból, Ausztriából, Franciaországból és Romániából. Ez a négy állam most behozatal tekintetében egyáltalán nem számítanak, Németország és Ausztria magától értetődő okokból, Franciaország, mert a készletre magának is szüksége van, Románia pedig, mert a Dardanellák el vannak zárva. Az oroszországi behozatal utja szintén el van vágva, Ausztrália pedig legutóbbi rossz termése miatt szóba sem jöhet. Kézenfekvő dolog tehát, hogy az árak nagy emelkedésére kell számítanunk. A teli buza ára, mely augusztus harmadikán New-Yorkban 95 cent volt, most 143 cent.

A drágaság Angliában azonban nem kizárólag lisztre és kenyérré szorult. Majdnem minden árunak három-négyszeres ára van ma.

Erdélyt nem fenyegeti orosz betörés.

(Betegh Miklós kormánybiztos nyilatkozatai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, január 15.

A biztonságának és nyugalomnak az az érzése, melyet a dorna-watra-i szoros, és az erdélyi határ megerősítése nyújt, csak fokozódhatik a Bukovinával, határos erdélyi vármegegyékből érkező hírek hallatára.

A mostanában sokat emlegetett, nagyfontosságú szoros és az erdélyi határ minden tekintetben annyira biztosítva van és ottlevő csapataink oly erősek, hogy a természeti és katonai védelem kettős oltalma alatt még a Bukovinához legközelebbi Beszterce-Naszód-ban is a lakosság teljes nyugalommal viseltetik. Lánj Godofred Beszterce-Naszód alispánja a következőket közli erről:

A bukovinai határt Kirli-Bábáig személyesen bejártam s illetékes helyről azt a felvilágosítást kaptam s magam is személyesen meggyőződtem, hogy határaink védelme a legteljesebb módon biztosítva van s a dorna-watra-i szoros és a határok olyan megerősítéssel védettek, hogy aggodalomra legkisebb ok sem lehet s a határszéli, besztercei lakosság is teljesen nyugodt és tökéletes biztonságban érzi magát.

Igen érdekes és teljes megnyugvást kelt, het az a nyilatkozat is, amelyet a tegnap Kolozsváron tartózkodott Betegh Miklós kormánybiztos tett, aki a következőket jelentette ki a bukovinai helyzetről:

— A bukovinai helyzet az én értesülésem szerint semmi aggodalomra nem ad okot. Ed-digi információim arról tanuskodik, hogy csapataink megállították az orosz offenzívát. Az oroszok célja különben is — amint hírlik — nem Beszterce, hanem Kirlibaba. Mindenütt azonban olyan nagy haderő áll rendelkezésünkre, hogy törekvésüknek feltétlenül meg kell hiúsulnia.

— A hatóságok Bukovinából természetesen jönnek el azokról a helyekről, amelyeken az operáció folyik. Igen jelentős ebben a helyzetben az, hogy Repta érsek Magyarországra tette át székhelyét az egész konzisztóriummal együtt. A menekülők nagyrésze tudvalegleg Romániába ment s az érsek is oda-mehetett volna. Ő azonban, aki az első csernovitzi inváziókor még ottmaradt, de a keserű tapasztalatok miatt most nem várta be az oroszokat, nem Romániába, hanem Magyarországra jött, vagyis ezt tartotta hozzá közelebb állónak, ezt tartotta hazájának. Ez is fényesen bizonyítja egyrészt azt, hogy a román vezető tényezők is irtóznak az oroszoktól s hogy veszély idején nálunk találják föl igazi hazájukat.

A külföldi sajtó a külügyminiszteri változásról. Rómából jelentik: A Tribuna írja: Burián báró meghívása visszatérés a magyar-német hegemonia politikájára. Olyan ember kellett, aki a magyarság bizalmát bírja. Vagy Tisza meghitt barátja. — Berlinből jelentik: A Kölnische Zeitung így ír: Buriánt a király bizalmával, Tisza barátságával tünteti ki. Általános bizalommal fogadjuk, mi is üdvözöljük.

Koldusbotra juttatták az oroszok Lemberg lakosságát.

(Száz ezer orosz halott Przemyslnél. — Nincs fegyvere az orosz tartalékoknak. — Varsó előtt érik a helyzet. — Tért nyertünk a Kárpátokban.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Mienk lesz a győzelem.

Egy aktív osztrák-magyar tábornok, aki részt vesz a lengyelországi harcokban, a következőket írja egy előkelő bécsi barátjának:

— Érdekes figyelni és följegyezni azokat az erőfeszítéseket, melyeket az oroszok az utóbbi időben tettek, hogy a hosszú harcvonal valamelyik pontján valahogy eredményt tudjanak elérni. Amikor decemberben a nagy gőzhenger megállt, majd elindult visszafelé, az orosz hadvezetőség mindent megkísérelt, hogy valahogy utat törjön magának lebetőleg a kárpáti, nyugat-galíciai, vagy a dél-lengyelországi vonalon. Egyidejűleg kezdődött meg az orosz támadás Kroszno és Jaszlo irányában és a Kárpátok keleti szorosai felé, majd amikor ezeken a vonásokon megállítottuk, új orosz csapatok indultak a Nida folyása mentén és kísérleteznek már öt nap óta a támadással. Hosszu, makacs és szívós harcok után sikerült ezt a Nida-menti orosz offenzívát is megállítani olyannyira, hogy a támadás tegnap már lanyhult és arányban az oroszok nagy vérvesztésével vesztett erejéből is.

Meghiúsult tehát minden kísérlet, mely arra irányult, hogy a nagy háború újabb fázisában megint az orosz legyen a támadó fél, kudarcot vallottak a kárpáti exkurziók, nem sikerült a bukovinai előnyomulás és súlyos veszteséget szenvedve, mindenütt vereséget kapott a Krakó felé tervezett orosz előnyomulás is. Sem Gorlicénél, sem a Biala szakaszon, sem a Dunajec és a Nida alsó folyásánál megkísérelt és a nagy áldozatokkal véghezvitt orosz támadások nem sikerültek, kudarc kudarc után érte az orosz seregeket, melyek ma is csak ott állanak, ahová négy hét előtt a decemberi diadal vissza vetette őket.

Még a közép-lengyelországi orosz erőfeszítések is eredménytelenek maradtak. Novomiaszlo és Inowlodz táján megakadt minden orosz erőfeszítés és a szövetséges csapatok zavartalanul és változatlanul tartják Pilica-menti pozíciójukat is. Amíg a harcvonal keleti és centrális részén ez a helyzet, a Visztula-könyökökben Varsó felé mindjobban tért nyer a szövetséges előnyomulás. A Baura és a Rawka mentén a legközelebbi fontos és jelentős támaszpont már a szövetségesek birtokában van és az oroszok hiába visznak új meg új csapatokat erre a harcvonalra, nem bírják megállítani az előnyomulást. Még lehet állapítani, hogy na mint teljesen ellanyhult az oroszok offenzív ereje, meggyengült védőkéző képességük is és ez érethi a döntést. Nem is kellenek váratlan események hozza, semmi különös fordulást, arányilag, vagy helyesebben aránytalanul rövid idő alatt el fogjuk érni azt a helyzetet, amelyben már teljes világossággal megállapítható lesz, hogy a kettős szövetség a győzelem. Az orosz offenzíva mindenütt megtört decemberben, órási erőfeszítésekkel egyes vonalakon feltámasztott, de nagy veszteségeket szenvedve, ellanyhult, az orosz defenzíva épen az ott a fronton, ahol pillanatokig és hadászatiilag a súlypont van, Varsó körül egyre gyengül, mindezekből igazán nem nehéz megállapítani, hogy az általános helyzet sokkal közelebb van a végső döntéshez, semmint azt képzelni lehetne.

Oroszország megszarolja Angliát.

Pétervár. Orosz télhivatalos Ruskoje Slovo orosz pénzügyi válsággal foglalkozva felszólítást intéz Angliához, siesen Oroszországot pénzügyileg támogatni, mert ha rövid idő alatt ez nem történik meg, úgy Oroszország kénytelen lesz külön megkötni a békét Németországgal és a monarchiával. Minden segélyforrás kimerült. Oroszországnak Anglia köteles segíteni. Magára vessen, ha Oroszország a háborút magára nézve tisztességgel befejezi.

Attörnek a németek az orosz frontot Bolymownál.

Rotterdam. Pétervárról jelentik a londoni lapoknak: Az utolsó héten a németek támadása egy tíz kilométeres keskeny sávra szorított, amely 70 kilométernyire van Varsótól. A sáv a Rawka jobb partján, továbbá Meghelj és a Sucha közt vonul el. Két hadtest harcolt itt. Egyik a tűzvonalban állott, a másik tartalék volt, továbbá igen sok nehéz ágyú vett részt a harcban. A német lövészárkok kilométerekre párhuzamosan futnak a folyóval. Némely helyen a német lövészárkok ugyiszólván keresztelik az oroszokét. Itten a tájon van a Bolymow erdő, amelynek birtokaért folyik a harc. A foglyok elbeszéléseiből kününk, hogy a németek attörnek az orosz frontot, ha egyszer az erdőt elfoglalják. Január 4-ike óta rendkívül heves itt a küzdelem. Bolymow közelében némelyik hadállást többször elfoglaltak és elvesztettek az oroszok. A németek előnyomulása jelentéktelen.

Fegyvertelenek az orosz tartalék-csapatok.

Budapest. A Pester Lloyd haditudósítója jelenti: Az egész harctéren látszólagos nyugalom van. Az orosz csapatok passzivitásának oka az időjárásbeli és kommunikaiós nehézségeket eltekintve az a körülmény, hogy erősebb ket, még pedig tartalékos formációkat várnak hazulról. Ezzel azonban nem igen lesz rajtuk segítve, mert az új csapatok teljesen fegyvertelenek. Még az elcséges brütótkörülbe már eddig is megérkezett erősítéseket is csak fokozatosan használhatják fel, aszerint, amint fegyverrel elláthatják őket. Az ellenség Przemysl körüli veszteségei az első oszton hatvenczár emberéről eddig százszázra növekedett. A mi csapataink ártóhanásai, melyeknek célja a körátkarát gyűrű tágítás, a legutóbbi napokig a legszébb eredmény eljárnak. Így például, nemrégiben ez ellenség egy előretolt állását neves harc után súlyos veszteséget okozva nekik, elfoglaltuk. A körülbelül hatvan kilométerre telelő vágyűrű ez ellenségnek a Dunajec menti gyengülése következtében nem kis könnyebbséget szerzett.

A „mágnás csa e ok.”

Krakó. A Czas-nak egy tudósítója Orosz-Lengyelországban nyert benyomásairól számoltatva be, a többi közt a következőket írja: Az orosz-lengyelországi lakosság egyértelműen kijelenti, hogy az összes csapatok közül, a melyek annyira keresztülfasultak Orosz-Lengyelországot, az osztrák és magyar csapatok határozottan a legjobbak és elismerttel a leggazdagabban el vannak látva. Minden sereg-

rész után a legjobb minőségű vágómarhát hajtják. A tisztok a legkitünőbb módon gondoskodnak katonáikról. A lakosság épen ezért az osztrák és magyar csapatokat mágnás-csapatoknak nevezi.

Kegyetlenek a harcoló felek.

Kopenhága. A Novoje Vremja egy orosz tűzértiszt tábori levelét közli, amelyben a többi között ez van: Három hét óta szüntelenül rettenetesen nehéz viszonyok között dolgozunk. É három hét alatt egyetlen egyszer sem jutottam ki a ruhámból. Kilenc éjjelen át nem aludtunk, a szünetlen harc nagyon kifárasztott bennünket. Az én ütegem eddig öt ütközetben vett részt. Ezek közül háromban szakadatlanul a német hathüvelykes ágyúk tüzeben állottunk, a melyeknek rettenetes hatását csak itt tanultam megismerni. Egy ilyen német lövedék két és fél pudot nyom. A tobbanás ereje és lármája irtózatos. Minden darabokra szakad szét. És hozzá az az idegpusztító fűtülés. Mi földéancok mögött vagyunk. Körülöttünk szakadatlanul röpöknek az ellenséges lövedékek. Ar előtt csak a lövészárkokból lövődözünk egymásra, de a házakban nem bántottuk egymást. Most már minden megváltozott. Kölesönösen a házakat is és zselvédzük; az ideiglenes lojalitásnak vége van.

Zavargások Varsóban.

Krakó. A krakói lapok a Varsavski Kurier című lapnak a varsói Marsakovska utcán lefolyt tüntetésről szóló cikkét közlik, amelyben többek között a következők vannak: Egy fényképész ki látotta az Oroszország által felállított lengyel légió kápt. Egy fiatal ember, aki a képet látta, összerakta a kirakatüveget összetépte a képet, a darabjait földre dobta és lábával tapodta. Az időközben felszaporodott tömeg ujongva növekedte a fiatal embert, akit a rendőrség letartóztatott. Később, hogy az illető városi hivatalnok, aki a lengyel szocialista párt. fradalmi frakciójához tartozik.

Lembergben kiűrték az orosz kórházakat.

Budapest, január 15. A Budapesti Tudósító jelenti:

Lembergben a hadköteles korukat haditoglyoknak deklarárták, de tíz rubeltet haphatnak utlevelet, amely korukat meghamisítja. Az intelligencia tegyemesetben nyomorog. Ügyvédnek újságot árulnak, mernőkök házának es vendéglőkben muzsikálnak. A cukor kártyája mástét, a vaje hat korona. Cipőtalpalás hat korona, egy köteg cerna egy korona. A kórházak kiűrték előkészítik, a sebesüteket kúrtó fogják szállítani. Tomasow-Zamose-Lubunvonazon autómotók kúrtókednek Varsóig.

Kisbél harcok a Kárpátokban.

Ungvár: Az Ung völgyében változatlan a helyzet. Összontozat kisebb harcok vannak. Lereghen tért nyertünk, Máramarosban előbbre haladtunk.

Ungvár: Az oroszok nem zavarják itt a megszállott helyet, ek formánit a szomszédokkal, a melyek a németek orsz. katonái, Havasköz és Sáhát köz. naponta új poszta keeri.

Varanno: Mezőlaborera a hivatalokat visszarendeltek.

Nyugalom Erdély határán.

Beszterce. A bukovinai orosz csapatok Raduzinnál kénytelenek voltak, az egyik oszlop délre, Sacava felé vonult, míg a másik keletre, Braziu felé fordult. Az utóbbi oszlop Frazinnát ismét ketté vált, egyik része Kimpoluegnak ment, a másik pedig keletre, Kirlibaba felé vonult, ottani postahivatalát leszerelve, megerősített pozícióban helyezkedett el. Kirlibabától néhány kilométernyire van a Radnai szoros, amely ellen irányul nyilván az oroszok támadása. A határzéli lakosság nyugodt, mert tudomása van seregünk kellő védelmi intézkedéseiről.

Megmentett ágyuk.

(Tüzerüstjeink hőstetteiből.)

az Aradi Közlöny tudósítását.

Arad, január 16.

Tisztjeink följegyzésre és örökös megemlékezésre méltó hőstetteinek gazdag sorozatából való ez a néhány rövid történet, amely a királyi kitüntetésben részesült derék és önfeláldozó tisztiek hőstetteit mondja el.

A mostani modern harcokban a tüzérség csak ritkán vonul fel a magasság pontokra. A lövészi technika haladása lehetővé teszi, hogy a tüzérség mélyen fekvő, az ellenségtől be nem látott hadállásokból onthatja lövedékeit az ellenségre. Miután ezt az eljárást mindkét fél alkalmazza, ennélfogva az ellenséges ütegek kipuhatólása, valamint saját tüzünk hatások megfigyelése manapság sokkal nehezebben megy, mint régebben. Az ellenséges tüzérség hadállásaink felfedezésénél a pilóták kitűnő szolgálatot végeznek, mert repülőgépeikről tett megfigyelésük alapján az ellenséges tüzérség még oly ügyesen választott hadállása is felfedezhető és tűz alá vehető. A Mala Niedziwica melletti ütközetben történt, hogy a... tábori ágyus ezred 1. ütege hírtelenül orosz srappnell tűzbe került. Egy alkalommal a hadvezérek egyike következő kijelentést tette:

— Ismerni és próbálni kell az orosz srappnell-tűz, hogy a bátor kitartást a tűz hatása alatt teljesen méltányolni tudjuk.

Az említett üteg parancsnoka Janusz János főhadnagy volt. Pár perccel az első orosz lövedékek szétrobbantása után az üteg 10 embert, egy tisztet és 13 lovat vesztett részben sebesültekben, részben halottakban. A lovak megvadultak, néhány mozdony- és hátszó elszabadult és elvágatott. Az üteget a teljes elpusztulás fenyegette. Janusz főhadnagy azonban nem vesztette el lélekjelenlétét. Nyugalmat teljesen megőrizve azonnal felismerte, hogy hadállását meg kell változtatni, de felismerte egyúttal azt is, hogy lovak hiányában a műveletet végrehajtani majdnem lehetetlen.

Nyugodt elszántasága és hideg vére a legénységre is átszállott és mialatt az ellenség lövedékei szakadatlanul beütöttek, sikerült a fiatal ütegparancsnoknak egy közeli lövészleptől lovakat előhozni. Egy óra letolyása alatt Janusz főhadnagy kiváló tetterséggel elérte, hogy ütege új hadállásban kedvezőbb feltételek mellett ismét harcra kész volt és a tüzelet megkezdhetette. A főhadnagy tetteért, amely tüzeri szempontból becsületére válik, a hadiékítményes vaskorona rendet kapta.

A 11. gyalogezred 13. százada azt a feladatot kapta, hogy mint ágyufödőzet a Rasuljaca magaslaton tűzben levő három üteget fedje. Egész nap és a rákövetkező egész éjjel tartott a harc. Másnap d. e. 11 óra tájban az ellenség tulereje a harc vonal e részén mutatkozni kezd. Gyalogságunk harc vonala lassanként hátrább helyeződik.

A 11. gyalogezred 13. százada — nemes Raschin Rudolf fiatal főhadnagy parancsnoksága alatt — azonban helyén maradt, mert a tüzérség hadállását még nem hagyta volt el és pedig oly célból, hogy a gyalogság visszavonulását ágyutűzzel megkönnyítse. Amíg azonban a tüzérség tüzel és hadállásában megmarad, addig az ágyufödőzet nem távozhat.

A tüzérség időközben feladatának megfelelően — Raschin főhadnagy észreveszi, amint az ütegek a tüzet fokozatosan beszüntetik, hogy a megparancsolt új hadállásokat elfoglalják.

A magaslaton már csak a 13. század volt és fiatal parancsnoka szintén elérkezettnek látta az időt, hogy a magaslatot elhagyja és a tovahajtó tüzérséget kövesse, annál is inkább, mivel az ellenség alig pár száz lépésnyire közeledett és a századot gyilkos tüzzel árasztotta el, amidőn Raschin főhadnagy két elhagyott, árván maradt ágyut pillant meg. Közelebb menve, látja az elhagyottság okát is; a kezelő legénység mind egy szálig harcra képtelen volt, a lovak pedig teljesen le voltak törve, vagy meg voltak dögvölve.

A századparancsnok két szakasszal az ellenséget tovább löveti, hogy azt lehetőleg feltartóztassa, a másik két szakasszal pedig biztonságba hozza az ágyukat. Miután az ágyuk

a legénység óriási erőfeszítésével hátrahozatuk és a tüzérségnek visszaadattak — az első fél század az ellenség srappnell-, gépfegyver- és puskatűzétől üldözötve — rendkívül exponált állást szintén elhagyta és visszavonult, mikorben délután 3 óra lett.

E hősiesség teljesítésért a század valamennyi tisztje legfelsőbb kitüntetésben részesült. Raschin főhadnagy a hadiékítményes katonai érdemkeresztet, Manlik Vilmos főhadnagy és Basch Frigyes hadnagy a „signum laudis” a katonai érdemkereszt szalagját kapta, Czerny Ferenc zászlós az ezüst vitézségi érmet kapta.

Elhagyta-e a pápa a Vatikánt?

(Jelentés Ferenc József királynak a szentatya lépéséről.)

Távirati tudósítás.

Róma, január 16.

A dúló világháború eseményei között is szenzációként hatott az a római hír, amelyet az Aradi Közlöny ma reggel írt meg — hogy XV. Benedek pápa véget vetett a pápaság negyvennégy éves önkéntes fogságának és elhagyta a Vatikánt. Nem politikai okok, hanem nemes szíve készítette erre az elhatározására. Olaszországot rettenetes katasztrófa tartja izgalomban. Megmozdult a föld és virágzó városokat pusztított el, eddig még meg sem számítható emberéletet oltott ki. A sebesülteket az ország különböző helyére vitték, megtelt velük Róma valamennyi kórháza is. Az egyik kórház, a Santa Marta a Vatikán közelében van. A pápa rászánta magát, hogy át lépje a Vatikán területét s elmenjen a sebesültekhez. Ezzel a lépésével egyúttal át lépte azt az úrt is, a mely az egyházat közel fél századon át az olasz kormánytól elválasztotta.

Nagy háború dúlt 1870-ben is, amikor az egyesült olasz királyság seregei IX. Pius pápa idején bevonultak Rómába. Cialdini hadvezér átment az egyházi állam határán és kardcsapás nélkül nyomult Rómába. III. Napoleon császár eleinte védelmezte csapataival Róma városát, de aztán kénytelen volt seregeit a német csapatokra rendelni. Szeptember 20-án tette meg az olasz király és az olasz kormány Róma városát Olaszország fővárosává, ezt a foglalást azonban IX. Pius nem ismerte el és önkéntes száműzetésbe vonult a Vatikánba. Utóda, XIII. Leó, hosszú uralkodása alatt szintén megszakított minden összeköttetést az olasz kormánnyal és nem tette ki lábát a Vatikánból. XV. Benedek pápa törte meg mai lépésével a jeget a mi érthetően még a rettenetes katasztrófa közepette is élénken foglalkoztatja az olaszországi politikai körök, de az egész katolikus világot. A Vatikánhoz közelebb és távolabb álló lapok az esemény sulya szerint foglalkoznak ezzel az igazán korszakos „lépéssel”.

Ma érkezett távirataink ezek:

Rómából jelentik: Az Osservatore Romano kötesnek mondja, hogy a pápa a kórházi látogatással elhagyta-e a Vatikánt.

A Tribuna azt mondja, elhagyta, hogy saját területén saját birtokára menjen.

A Giornale d'Italia emlékeztet arra, hogy a calabrisai földrengés után X. Pius pápa nem látogatta meg a Santa Martában a sebesülteket. A pápa most tette magát a különböző jogi és politikai felfogásokon.

Bécsből jelentik: Scapinelli pápai nuncius ma délelőtt Schönbrunnban audiencián volt a királynál, ahol jelentést tett a pápa eljárásáról.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Táncohuszárok. Repriz.
Vasárnap délután: Szölke Pepi operett, este Táncohuszárok, operett.
Hétfő: Meghalt a gólya, énekes bohózat.
Kedd: Itt először. Ki volt? Szinmű.
Szerda: Ki volt?
Csütörtök: Szibil.
Péntek: Lengyelvér.
Szombat: Drótosót, új betanulással.

* Moztündér — új szereplőkkel. A háborús színházi szezon legvidámabb és legsikeresebb operettje a Moztündér ma néhány új szereplővel folytatta hódítását az aradi színpadról. A dallamos zenéjű operettnek most már az előadása is zavartalan, együttse is ki-elégít. Az új szereplők közül Barics Gyulát szeretettel üdvözölte a közönség ismét a színpadon, Kiss Miklósné is tetszett, a régiak közül pedig Pataki Vilma szép énekét, Gyöző ötleletes és jókedvű játékát, Járás ügyes táncát annyi ismétlést kívánó taps honorálta, mintha premieren lettünk volna. (+)

* A színház hírei. Meghalt a gólya, énekes bohózat hétfőn kerül színpadra, míg kedden Ki volt?, a budapesti Vigaszínház nagyszerű műsora. Holnap délután Szölke Pepi.

Ki volt? Kedden, 19-én eredeti amerikai darabot mutat be a színtársulat, a mennyiben akkor kerül színpadra Georg Scarborough drámája, a „Ki volt?”

A kitűnő szerző e darabjával beigazolta, hogy gazdag fantáziával tudja a cselekményt kigondolni és mestere a színpadi hatásoknak. Mindjárt az első kép hatalmas erővel köti le az érdeklődést, a mikor a női főszereplő leszurja a zsarolót, a ki nővére becsületét akarja tönkre tenni. A következő három képből valóban mesteri munkát végzett a szerző, a mikor a gyilkos felkutatásán buzgólkodó rendőrség és a gyilkos megmentésén fáradozó vőlegény érdekfeszítő és izgató versengését viszi végig, hogy azután a cselekmény befejezését a kellő morállal oldja meg.

Az újdonságban a gyilkos nő szerepét Keszler né játsza, a másik női szerep pedig I. Kiss Mariska kezében van, a ki egy sokat szenvedett mélyérzésű lélek interpretálásával jutott szép és értékes művészi feladathoz. A keretet képező többi szerepekben a színtársulat legjobb erői fognak legjobb igyekezet és tudásukkal a darab sikerén közreműködni.

* A legújabb harctéri felvételek az Apollóban. Mint minden foglalkozási ágat, a filmgyárakat is a háború foglalkoztatja most. Az ügyes, félelmet nem ismerő operatőrök, akár a lapok haditudósítói, nyomon követik a seregeket s a háború borzalmait, történelmi színjátékának ezer és ezer eseményét örökítik meg. Nekünk, kik itthon vagyunk, különösen becsesek ezek a harctéri felvételek, mert eredeti, élethű felvételekben elébünk varázsolják dicső katonáink gigantikus küzdelmét. Az Apolló színház szombati és vasárnap új műsorát ezek a színes, megkapó aktuális képek dominálják. Csaknem valamennyi harcosinterről látunk érdekes felvételeket. Ezeket kívül az Apolló színház új műsorának minden egyes száma elsőrangú kép, mely a publikum érdeklődésére méltó. 3

* A vészmadár. (Az Uránia színház tegnapi bemutatója.) Igen sikerült bemutatója volt tegnap a színháznak. Két elsőrangú sláger került színpadra, a közönség mindkettőt a legnagyobb érdeklődéssel nézte végig és míg feszült figyelemmel követte a drámának egyes megkapó jeleneteit, derűs kacagással kísérte a vígjáték gyorsan pergő, humoros, ötleletes meséjét is. A vészmadár a szezon egyik legszebb újdonsága, a filmek minden előnyével rendelkezik: gyönyörű a témája, elsőrangú a rendezés és művészi a szereplők játéka is, ezek együttesen pedig egy megkapóan szép drámát produkáltak, mely mindenben megnyerte és megérdemelte a közönség érdeklődését. — Ha a férj kikapós, egy vígjáték újdonság, Dorrit Weichslerrel a főszerepben. 5

* „Onagysága nem tud nemet mondani” legközelebbi vígjátéksláger az Urániában. 5

Német seregek bekerítik Verdunt.

(Franciák veresége az egész fronton. — Támadásba mentek át a németek.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—London, január 15.

A soissons-i német győzelem jelentősége.

KOPENHAGA: Soissons-tól északra a németek Josienne völgyét uraló magaslattal elfoglalták. Ezzel fontos vasútvonal, továbbá a chaunyi-laoni utak uraló lettek. Champagneben Bause-Journál szintén visszazsörtötték a franciákat.

Beismerik az angolok Joffre offenzívájának kudarcát.

HAGA: A Daily Chronicle jelentése szerint Joffre offenzívája eredményes német ellentámadásra akadt. Kénni kell, hogy a németek az egész fronton erősítéseket kaptak. Az Argonneokban a német támadás lassan haladt ugyan, de december vége óta mégis tizennégy kilométerrel jutott előre. Most már Verdunt bekerítés fenyegeti. A német előnyomulás Nancytól és Soissonsra sem eredménytelen. A franciák mind hangosabban kiáltanak angol erősítésekért.

A flandriai borzalmas harctér.

Stockholm. Az „Attonbladet” jelenti: A flandriai harcok színhelyén a terület olyan, hogy napról-napra jobban megnehezíti a nagyobb szerű előnyomulást. Minden előrevonulás, még a legcsekélyebb is, ezáltal a legnagyobb jelentőséget kapja. Minden előretörés, hogyha csak 100 méternyire történik is meg, hallatlan erőfeszítések eredménye.

Kint a homokdűnákban, Nieuporttól északnyugatra, a katonák minden lépésüknél váratlan ortvamatásoknak vannak kitéve. Nieuporttól délkeletre kezdődik az elárasztott terület, mely szinte külön világot alkot. Egy 30 kilométer hosszú és 3-4 kilométer széles vízmedencéből áll, melynek mélysége ugyan átlag csak 3-4 láb. De vannak ott iszapzátványok, melyek sokkal veszélyesebbek, mint a víz. Ebbe az iszapba a katonák térdig merülnek és véghetetlen időbe kerül, amíg itten akár a legkisebb utat is meg lehet tenni. Ezenkívül a katonák ugyanekkor ki vannak téve az ellenséges tűznek, anélkül, hogy menekülésüket bárhogyan meg tudnák gyorsítani.

Az Ypern körüli vidék viszont erdős vidék, ahol a németeknek idejük volt a legcsodálatosabb és legkitűnőbbben megszerkesztett lövészárkok megépítésére. Egyáltalában: ilyen vidéken előrenyomulni és olyan állásokat rohammal bevenni, melyeket úgy a természet, mint az ember keze megerősített, ehhez hallatlan áldozatok szükségesek.

Egy Taube és egy Bleriot harca.

Bécs, január 15. A Zeit jelenti Gentsből: Az Echo de Paris jelentése szerint a legutolsó támadásnál, mely Amiens ellen irányult, Falkenhayn kapitány aviatikus, a német vezérkar főnökének a fia is elesett. Falkenhayn kapitány egy utassal egy Taubet vezetett, de gépet egy francia Bleriot-repülőgép utólérté és egy órai üldözés után a francia aviatikusnak sikerült a német repülőgépet egy szóróágyúval eltalálni. Falkenhayn kapitányt egy lövés szíven találta és nyomban megölte. Kísérője megsebesült, aki erre kénytelen volt ellenséges vonalon be-

lül leszállani. Falkenhayn holttestét az amiens-i városházán ravatalozzák fel.

Oroszok beavatkozásra csábítják Japánt.

Kopenhág. Szentpétervárról jelentik: A Nowoje Vremja írja: Japán a háboruban való részvételével nagyon lekötözhető az antant hatalmakat. Megszállhatná Németország kelet-ázsiai birtokait és megerősíthetné befolyását Kinában.

Nem a Courbet sérült meg?

Genf. A francia tengerészeti miniszter hivatalosan közlést teszi, hogy a Courbet admirális hajó sértetlen, ellenben egy másik hajó sérült meg. Ennek a nevét azonban elhallgatja.

Franciaország szegényfoltja.

Genf. A Guerra Socialeban Herve a polgári személyek tábori fogságát Franciaország szegényfoltjának nevezi. Követeli, hogy a parlament lépjen közbe, néhány prefektust csapjanak el, mert különben köztársaság elnevezés megszűnik erkölcsi nemesség jelszáva lenni.

Korai még a békeakció.

Washington: Wilson elnök kijelentette, hogy még nem kezd békeakciót, mert korainak tartja. Akkor kezdi, amikor minden hadviselő szívesen fogja venni.

Amerika megerősíti flottáját.

Washington. A képviselőház tengerészeti bizottsága elhatározta, hogy tizenkét építenek két cirkáló, hat torpedóromló, öt és tizenhat tengeralattjárót.

Az északi államok Oroszországot érinti.

Stockholm. A lapok bejelentik, hogy a hadiszerek kivételülalmát átviteli tilalommal megtoldani készülnek. Ezt a semlegesség követelményének mondják. Az intézkedés Oroszországot érinti.

Az aradi vár szerbjei. A város szerbái közgyűlésén napirend előtt tolgalkoztak a várbeli foglyok helyzetével is. A közgyűlésen elhangzóakra illetékes helyről a következők közléseire kértek: Az aradi várban levő szerbek nem hadifoglyok, hanem egyrészt boszniai és hercegovinai illetőségű egyének, akik ellen az eljárás államellenes üzemek, az ellenséggel való szövetség és részben a trónörököspar meggyilkolásában való bűnrészeség miatt indult meg, jobbara komoly gyanukok alapján, ezek tehát nagyrészt a szó szoros értelmében vett hazaárulók semmi esetre se tarthának számot arra a részvétre, amely a hadifoglyokat megilletné. Ettől azonban eltekintve, olyankor, amikor sajnos, sebesültjeink számára se tudunk elegendő körkötést szerezni és berendezni és amikor egyéb tekintetben is számot kell vetnünk az állam óriási hadikiadásai közepette a rendelkezésre álló anyagi erőkre, akkor nem csodálatos, ha a várba internált és bűnvádi eljárás alatt álló szerbek elhelyezése nem lehet annyira kényelmes és olyan könnyű, mint ahogy a túlzott humanizmus azt megkövetelné. Annyi megállapíthatunk, hogy elutasítjuk, elmezezzük és különösen a velük való bánásmód sokkal jobb, mint amint például a Franciaországban fogságban tartott osztrák-magyar anyavakokkal szemben követelnék s ha az internáltaknak nekilözések vannak, azok sokkal kisebbek, mint amintok a harcban küzdő és éretünk vezető katonáinknak kell szenvedniük. A katonai hatóság a körülményekhez képest mindent megtett, hogy a foglyok emberibánságában részesüljenek. Az, hogy az elhaltak

olyan betegségben szenvedtek, amelyek osráját magukkal hozták, elhárítja mi részünkről minden felelősséget. Ha érhető is az érdeklődés, amely az előfordult esetek kapcsán az ő sorsuk felé fordult, a természetes önzés és a hazafiság indokoltabbá teszi, hogy részvétünkkel és lehetőleg minél teljesebb áldozatkészségünkkel sebesültjeink és a harcban küzdő katonáink felé forduljunk és elsősorban az ő nélkülözéseik és szenvedéseik enyhítésére gondoljunk.

Hadi-adó kivetése Aradon

(A bizottság megalakítása. — Vannay Gyula tanácsnok nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, január 15.

Ez év január elsejével lépett életbe a hadi-adó, amelyet 1915-ik esztendőre azok a szerencsés halandók fizetnek, akik évi huszezer koronánál nagyobb jövedelemmel bírnak. A pénzügyminiszter ez ideig a kivetés módjára még nem küldött intézkedést, csak aziránt hívta fel Arad város közönségét, hogy gondoskodjék a kivető, illetve felszólamlási bizottság összeállításáról. A hadiadót tudniillik nem a rendes adó-kivető bizottság szabadja meg, hanem a felszólamlási bizottság összetételének megfelelő ad hoc fórum, amelyben a város törvényhatóságán kívül képviselteti magát az aradi kereskedelmi és iparkamara, továbbá az ügyvédi kamara egy rendes és egy póttaggal. A bizottság elnökét a miniszter nevezi ki.

A kereskedelmi és iparkamara már megválasztotta a hadiadó kivetőket. Ottenberg Tivadár udvari tanácsos, kamarai elnököt, rendes, Weisz Márkus beltágot póttagnak küldötte ki.

Az ügyvédi kamara január 17-ikén tartandó rendkívüli közgyűlésén, a városi törvényhatóság jövő hónapban tartandó közgyűlésén választja meg küldötteit. Az adó-kivető bizottság megállapítása ellen csak a közigazgatási bírósághoz intézett panaszok van helye.

Érdekes az a kérdés, vajon Aradon hányan vannak, akik hadiadót fognak fizetni?

— Erre választ adni nem tudok — mondotta Vannay Gyula tanácsnok, akihez est a kérdést intézte az Aradi Közlöny tudósítója. Körübelül kilenven, vagy száz ilyen adózót lehet feltételezni. Az adó-kivetés módjára vonatkozó miniszteri rendeletet várjuk mindennap és csak ennek leérkezése után láthatunk munkához. Ez idő szerint ugyanis nem tudjuk meg, vajon az adózók összeírása milyen eszközzel történjék. Lehet, hogy úgy mint más adónemnél, felhívást intézünk az illetőkhöz és bevalásra szólítjuk fel, vagy pedig hivatalból, az adó-főkönyvek és puhatólódzások alapján történik meg a vallomási izek kitöltése. Remélhető, hogy az a hazafias él, amelyre az új adószolgálat, önkéntes jelentkezésre bírja azokat az adózókat, akiket a törvény érint és akik abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy a háboru alatt sem érzik az idők mostohaságát, vagy pedig éppen a háboru következtében tettek szeri nagy jövedelmekre. Csak a huszezer koronánál nagyobb jövedelem fizeti a hadi-adót és pedig oly formán, hogy a minimum 780 korona és es progresszive emelkedik úgy, hogy kétszázszáz koronánál két százalékot ér el. Az adóalapból levonandó az adómentes összeg. Az adó személyi adó, tehát a cégek például nem adóztathatók meg, hanem csak a tulajdonosok. Különkülön jövedelem fogalma alá esik minden olyan bevétel, amely az adózonak akár tisztességből, akár ingatlanok jövedelméből, akár juttatásokból, üzletemből, vagy más jövedelmi forrásból áll elő. Azt hiszem, hogy nálunk március hónapban kerül a sor a hadi-adó megállapítására.

LEGUJABB.

(Távireda, cenzurázva.)

Erkezett reggel 3 órakor.

BUDAPEST. A Pázmány védőőrség Rómából kapott felvilágosítása szerint a pápa oszupán a Vatikán épületét hagyta el, de nem a Vatikán területét.

ROMA: Avezzanóban romok alatt körülbelül tizenkét ezren vannak. Castellóban összes házak rombadóttek. Iturcolle fele elpusztult.

ROMA. Legujabb jelentés szerint földrengés következtében harmincezren meghaltak, körülbelül ötvenezen megsebesültek, négyezer ház rombadólt. tizenötezer súlyosan megromgálódott. Kár több száz milliónál.

Brassó. Elmúlt éjjel erős földrengés volt. Függő tárgyak mindenütt megmozdultak.

FRANKFURT: Mudra tábornokot, tizenhatodik hadtest parancsnokát a Pour Le Merite érdemrenddel kitüntették.

Washington. Brian röviden közölte angol kormányval, hogy megkapta Angliának amerikai jegyzékre adott válaszát. Kijelentette, viszonyválaszt szöveg szerinti szöveg megérkezése után fogja megadni.

Konstantinápoly. Tebrisz megszállását nemcsak mint katonai sikert ünneplik, hanem mint három millió mohamedán felszabadítását az orosz járom alól.

Konstantinápoly. Az Agence Telegraphique Milli illetékesen megcáfolja antant sajtóban törökországi keresztény mészárlásokról terjesztett hazug híreket.

„Oroszország

Törökország halálos ellensége“

(Az eksz-szultán a háborúról. — Magyar szemtanú az egyiptomi helyzetről.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Arad, január 15.

Igazolják az események az eksz-szultánt.

Berlin. Abdul Hamid eksz-szultán Bruszaban fogadta a „Turan“ munkatársát. Az események neki, a német-barátnak, adnak igazságot mondotta. Oroszország Törökország halálos ellensége. Reméli a győzelmet és a diadalmos béke diktálását. Naponta imádkozik török-német-osztrák-magyar fegyverek győzelméért.

Elzárták a Dardanellákat.

Bukarest. Konstantinápolyból jelentik: A Dardanellákban a német főparancsnokság elszűnyesztett százhuszonhat ótípusú vitorlást a szoros elzárására.

Anglia gyarmati csapatai.

Kairó. Megbízható helyről jelentik, hogy az angolok hadereje Egyiptomban gyarmataikkal együtt kilenevezezer ember.

A Szezei csatorna partvidékének kiürítése.

Konstantinápoly. Az angolok a Szezei csatorna egész partvidékét polgárilag kiürítik, annyira félnek lakosság török szimpátiájától.

Bachó karmester az egyiptomi állapotokról.

Budapest. Bachó Imre volt honvédkarmester menekült Egyiptomból, ahol az alkirály gárdazeneekarát vezette. Elmondja, hogy az angolok erőszakoskodtak az idegenekkel. Belsőlköttek közt nagy az angol gyűlölet, de a kitöréssel várnak, míg a kedve kétszázézer török katonára élén viszatér, amit biztosra vesznek. A Szezei-csatornától jött egy vonat tele angol sebesültekkel, a lakosság ujjongot. A skót háziaszered ez alkalommal megsemmisült. Az indusztrikat Egyiptomban képezik ki, ugyancsak a hetvenezer ausztráliait. Maguk az angolok a katonának tartják a tizenhatéves gyerekekből álló csapatokat. Ő többemagával nagynehezen a Sardegnia olasz hajón került haza.

Ellenségeink új hadseregei

(Franciaországban a tizenhatéveseket sorozzák. — Anglia egy millió katonája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 15.

Moraht őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai szakírója a nyugati és keleti hadtereken következőképp ismerteti a helyzetet.

— Külföldi katonai kritikusok úgy tüntetik fel a dolgot, mintha a francia offenzíva különös célul tüzte volna ki a német front egyik-másik szakaszának megtámadását. Én azt hiszem, hogy annak a feljöttlenül rendkívül fontos kérdésnek eldöntése, hol legyen a nagy és dicső támadás, most még nem lehetséges és aki megis megmondja, az csak játszik a szavakkal. Talán mégsem enged annyira bepálinkást a francia hadvezetőség a kártyáiba. Ha mégis jósnak akarna az ember a nyilvánosságra jutott sürgönyökből, miután azokat stratégiai elvek alapján felülbírálta, becsületes meggyőződéssel egyebet nem lehet mondani, minthogy nem tudunk semmi bizonyosat. A valószínűről és méginkább a lehetőről az ember pedig nem szokott nyilatkozni. Épen az a körülmény, hogy készülünk az eljövendő eseményekre, kelt bennünk bizalmat a hadműveletek sikerei iránt és ez épen olyan fontos, mint milliók hadseregeink szervezetsége. Más hadseregekben ez nincs így és ha olvasni tudunk a sorok között, akkor látjuk, hogy az angol felsőház legutolsó vitája nem más, mint mélyszéles gond az improvizált hadszervezet és a szövetségesek „haditervének“ célszerűsége miatt.

— Nem kell aggódni, a német vezérkar nyugaton nem engedi meglepni magát és egyelőre nincs ok arra, hogy a francia támadások visszaverésében kételkedjünk, amelyek csak kísérletek frontunk kitapogatására. Ne feledjük el, hogy Clausewitz szavaival élve, a mi nyugati védelmi állásunk egy „tokozott előnyökkel bíró harcúter.“ Az ilyen állás annál több erőre mutat, minél eltökéltebben támadja az ellenség. Clausewitz ezt példákkal bizonyítja. „Egy Bonapartéval szemben erősebb fedezékbe kell visszahúzódni, mint egy Daunál vagy Schwarzenberggel szemben.“ Azt hiszem, hogy hadvezetőségünk helyesen értékeli nyugati ellenségeit és a pillanatnyi hadicél elérésére megtett annyit, amennyit ez az értékelés megkíván. Már január 10 én eredményes defenzívát jelentettünk Nieupertnál, Soissons-nál, Perthesnél, Apremonthnál, Oberburnhauptnál és Nieder-Aspachnál. Egy sürgönyben háromszor jelentettünk „súlyos veszteséget“, de a melyek a franciákat érték. Az ellenség ahelyett, hogy elveszt volna, adott: foglyot, sebe-

sültet és halottat. Hadvezetőségünk felismerte, hogy a háború mai helyzetében nyugaton nem lehet más célja, minthogy lényegére csökkentse az ellenség támadó erejét. Egyre nagyobb gondot okoz odaát, hogy miből pótolják a hiányokat? A Temps már jelzi az 1917-iki évfolyam behívását, az 17 éveseket és letettek arról, hogy a 49 éves territóriális tartalékokat szabadságolják. Benttartják őket, a front mögött, Párisban, arra az esetre, ha a németek előnyomulnának a főváros ellen.

— A második francia hadsereg, amelyet egyik berlini könyvnyomatos tévesen 450000 emberre becsült, az angolok nélkül is, de az 1917. évfolyammal legalább egymillió emberből fog állani, nem lesz ugyan mind kiképzett harcos, de fegyverviselő. A mi pillanatnyi feladatunk tehát most az, hogy hidegvérrel, kitartóan védekezzünk és hogy ezen a védekezésünkön vérezen el a „második francia hadsereg.“

— Hogy mint áll az ügy az angol milliók seregnél, erről az angol felsőház említett hadügyi vitája világosít fel. Ha azt halljuk, hogy Irországban az ujoncozás eredménye „hihetetlen“, ha a sajtócenzorért kiáltanak, ha hadseregpótlás szervezete még kialakulóban van és azt a reményt hangoztatják, hogy a lőszer, felszerelés és ruhapótlás kiegészítését újra fel kell éleszteni, akkor rem kell attól félnünk, hogy az a bizonyos „hat hadsereg“ — amiben már valószínűleg a Flandriában harcoló két hadsereg is benn foglalnak — Calaisba, vagy Le-Havrebe utban lenne. Ha egy angol főrend a német hadseregről azt kénytelen mondani, hogy az egy „csodálatos harcúter“, ez is az idők jele és hogy a mi egységes vezetésünket, mint előnyt hangsúlyozzák ama hírek valódiságát bizonyítják, a melyek a szövetségesek közt lévő egyenlenségről keringenek.

— Kelelen, ugyszólván, Varsó kapui előtt arcvonal csata folyik. A gyenge tél akadályozza a mozgásokat és megkönnyíti az oroszoknak a védekezést. Ha az oroszok, mint azt rejtélyesen többször hangoztatták, valami nagyobb szabású ellenoperációra készülének, akkor ezt is akadályozza, talán lehetetlenné is teszi az időjárás. Az osztrák-magyar front tartja magát és a Kárpátokban az oroszok úgy látszik, fáradtra győzték magukat. A legjelentősebb esemény az utóbbi napoknak az, hogy szövetségesünk harcvenala Zaklicinnél az alsó Dunajonél és a Nidánál szilárdt maradt. Jó sorsát ez a szívós védelem befolyásolja, ha nem is siettet, mint az kezdetben az osztrák-magyar hadsereg gyors előnyomulása után remélhető volt.

— Szerbia ellen új offenzíva készül. Politikai okokból kívánatos is, de nem történetik a galíciai erő rovására. Szerbia még most is mellék-harcúter, ha nem is oly mértékben, mint kelet-porosországi határunk. Ha a főerő gyengítése nélkül nem lehet a Balkánon előbbre jutni, akkor okosabb előbb Lengyelországban sikereket elérni.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 237
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

H I R E K.

— **Hercegek a harctéren.** *Berlinből* jelentik: A száz-meiningeni uralkodó nagyherceg, aki hetek óta betegen feküdt, ma a nyugati harctérré ment. Wied herceg, a volt albán-fejedelem néhány napon át neuwied kastélyában tartózkodott, ahonnan meghülésé miheverése után, ma tért vissza a harctérré. Az ententelapok hire, amely szerint Wied Vilmos herceg súlyosan megsebesült volna, nem felel meg a valóságnak. Württemberg Páló Albert herceg, a württembergi uralkodó herceg fia, aki az osztrák-magyar Vilmos huszárok ezredében szolgál főhadnagyi rangban, az ellenség előtt tanúsított hősi viselkedésért, soronkívül, a kapitányi rangot kapta.

— **Kitüntetett hős tiszték.** A király a Lipót-rend lovagkeresztjét a hadiékítménnyel díjmentesen adományozta az ellenségkel szemben vitéz és eredményes magatartása elismerésül: Steinbergi Peteani Artur bárónak a temesvári 1. lovashadosztályparancsnokának és az ellenségkel szemben hadtest vezérkari főnöki minőségben kiváló szolgálata elismerésül: Bahnbrücki lovag Schilhawsky Józsefnek, a temesvári 7. hadtest vezérkari főnökének. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül: Welser Kornél, gyulai 2. honvédgyalogezeredbeli százados a hadidiszéki tiszteletos 3. osztályú katonai érdemkeresztet kapta, Göbel Gyula szegedi 3. honvéd huszárezredbeli főhadnagynak pedig a király parancsára a legfelső dícsérelést adják tudtul.

— **A Vörös Kereszt Egylet központjának hadi költségei.** Múlt évi december hó 31-éig a Vörös Kereszt Egylet központi igazgatósága — mint azt az egylet hivatalos közlönyében most kimutatja — hadi költségek címén a következő összegeket folyósította: a hadszínhelyen levő tábori kórház és mozgó egyleti raktárak, továbbá a tudósító iroda, a kórházi vonatok, a központi hivatal és egyéb szervek költségei kitétek 1.351,163 korona 50 fillérré; a tartalék kórházak, kísérő kórházak, üdülőházak és betegnyugvó állomások költségei 1.551,010 korona 09 fillérré; különféle intézményeknek adott elszámolási előlegek 177,178 korona 23 fillérré, összes kiadás 3.079,351 korona 82 fillér. Ezekhez hozzájárul a mozgósítás kezdetén átadott hadi felszerelések értéke, vagyis 723,438 korona. E szerint a központ tényleges kiadásai 3.802,789 korona 82 fillérré emelkedtek. Adományok címén belölyt eddig a központba 3.326,460 korona 81 fillér.

— **Ongyilkos és gyermekgyilkos anya.** *Bécsből* jelentik: A Belváros egyik szállójában szerdán este csinos fiatal asszony körülbelül két éves kis fiával szobát bérelt. A bejelentőlapot Steiner Valéria névre állította ki és arra kérte a portást, költseze fel reggel öt órákor, mert tovább kell utaznia. — A portás teljesítette is a parancsot. Amikor azonban a kopogtatásra nem kapott választ, betört a szoba ajtaját. Borzalmas látvány tárult ekkor a szeme elé: a kis fiú holtn feküdt az ágyban, az asszony pedig megaludt vértócsában az ágy előtt. Megállapították, hogy a gyermeket és az asszonyt két-két revolverlövés ölte meg. A halott személyazonosságát bucsuleveléből állapították meg, amelyet nagybátyjához intézett. A nő Utrata Valéria divatárusnő. Két hónappal ezelőtt elvált a férjétől, aki Budapesten újságrajzoló. Borzalmas tettét valószínűleg boldogtalan családi élete miatt követte el. Két esztendővel ezelőtt vette nőül feleségét, egy bécsi nyugalmazott magánhivatalnok leányát. Az esküvő után nemsokára kénytelen volt elhagyni feleségét és Budapestre utazott, ahol állást kapott. Az asszony azóta maga kereste meg saját

maga és kis fia kenyerét. Üzlete az utóbbi időben rosszul ment s alighanem a fenyegető szükség miatt követte el végtetes tettét.

— **C'est la guerre!** Ezzel a címmel a Gil-Blas-ban Georges Courteline, a világhírű francia humorista a következő megjegyzeteket közli:

— A katonák? Egy ember, a ki lő, a ki szur, a ki öl, a ki imádkozik, a ki alig eszik, a ki sir, a ki fátkoz, a ki szenved és ugye, a ki meghal?

— Kultúra? Vajon nem álom volt, a melyből felébredtünk?

— Paquin, mester, ugye bár legdivatósabb ruhászin a fekete?

— A harctéren elesett katonák ajkán a legfurcsább mosoly ül. Hát ilyen könnyű meghalni? — gondolja a halott vitéz. Harcolni nehezebb.

— A szenvedés az egyéniség átka.

— A kardban nem az acél, hanem az ember szeretet hült ki.

— Ha a háborúnak vége lesz, az ágyukból csináljuk a csatornacsöveket a temetőkből, a melyekben az árva s özvegyek könyeit vezessük el.

— Ne ülj! — mondja a biblia. A háboru korrigálja a bibliát: Ülj, de mennél többet.

— A házbért a temetőkből emelik.

— Ugye bár, hogy nem is oly lemosolyognivaló mesterség sírásónak lenni? Szívesen vállalkoznám, hogy megássam a sírját az emberi butaságnak.

— **Meglopták a milliomos cigányokat.** *Szolnokról* jelentik: Napok óta foglalkoztatja a budapesti államrendőrséget egy százezer koronás lopás, amelyet a világszerte ismert magyar milliomos cigányok vajdája, Quitt Mátyás kárára követte el. A milliomos cigányok már többször szerepeltek a nyilvánosság előtt. Igen nagy a vagyonuk s bár sok fényűzést megengedhetnének maguknak, mégis cigánymódra élnek. Néha bársonyba öltözködnek, néha rongyokban járnak, de mindig vagyont érő ékszereket, aranyat, ezüstöt raknak magukra. Néhány héttel ezelőtt történt, hogy a milliomos cigányok pesti lakásáról eltűnt százezer korona értékű vert aranypénz. Több mint kétszáz 1912-es veretű arany tallér, háromszáz Mária Terézia ezüst tallér s egész csomó kisebb értékű, de történelmi becsü pénz. A budapesti rendőrségen Nagy Károly dr. rendőrtanácsos, detektív főnök Papp Ferenc detektív csoportvezetőt bízta meg a nyomozással, aki rövid idő alatt megállapította, hogy a százezer koronát ellopták a vigyázatlan cigányvajda lakásáról. A nyomozás szálai vidékre vezettek el és a detektívek hétfőn megállapították, hogy a tolvajok a lopott aranypénzeket Szolnokon értékesítették. A detektívek kedden egész nap Szolnokon nyomoztak, több helyen házkutatást tartottak és a pénz legnagyobb részét megtalálták Szigeti szolnoki ékszerésznél. Papp detektív 116 darab arany tallért és kilenc kiló ezüstpénzt foglalt le az ékszerésznél, aki azt mondta, hogy olesó áron vette meg azokat egy, előtte ismeretlen embertől. A detektívek a pénzt ma Budapestre vitték s már a tolvajok és az orgazdák nyomában vannak.

— **A Vörös Kereszt Egyesület hangversenye.** M. Löwy Rózi és a bécsi Filzer vonós négyes közreműködésével ma este 8 órákor lesz a Fehér Kereszt szálló nagytermében megtartva. Jegyek már csak igen csekély számban kaphatók.

— **Négy leány jelentkezett angol katonának.** *Turinból* jelentik: A S. Maria Lou donból arról írták, hogy négy leány katonának jelentkezett. Kétkészes udvariasan viselkedtek a katonával.

— **Polen.** Most jelent meg második száma annak a folyóiratnak, mely Bécsben a lengyel nemzet érdekeinek ismertetésére és propagálására indult meg. A lap első cikke foglalkozik Tisza István gróftújévi beszédével, majd ismerteti a lengyelek utolsó alkotmányát, Lengyelországnak Oroszországhoz való viszonyát, a lengyel légiónak harcát és a lengyelek aspirációit. Nagy cikket közöl a lap az amerikai lengyelekről, is s ezenkívül több időszerű apró közlemény is van benne. Az új folyóiratot nagy élvezettel olvashatja mindenki, aki a testvér lengyel nemzet sorsa iránt érdeklődik. A szerkesztőség és kiadóhivatal Bécsben van a Burggasse 22 szám alatt. A lap egyes számainak ára hatvan fillér, előfizetése negyedévre postai szállítással együtt hét korona.

— **A századik veszteséglistám.** A 100-ik veszteség-lista szerint a következő tiszték haltak hősi halált: Bernard Adolf tart. kádét 45. gye., Dahmer Gyula hadnagy 17. magy. népfő., Podrabsky Vince tart. hadnagy 11 gye., Schneider Agost tart. hadnagy 45 gye. Megsebesültek: Harlas András tart. hadnagy 45. gye., Walter Emil tart. hadnagy. Hadifogságba kerültek: Loosdorfer dr. tart. segédorvos 45. gye., Tausig Leó dr. tart. főorvos 45. gye.

— **Fischer Simon Nagy Aruházában** Szabadság-téren a következő cikkeket ajánlja ezen a héten: gyermekharisnyák, női- és férfiharisnyák, keztük, swetterek, gyermekkocsik és gyermekszékek 20 százalék engedménnyel. Bőr készítmények és ridikülők nagy választékban. Figyelem a cégre! Fischer Nagy Aruháza! 227

— **Bevonulók részére** meleg alsóruházatok, swetterek, takarók és katonai felszerelések legolcsóbb árak mellett kaphatók Fodor és Halász úri divat üzletében Aradon, Fehér Kereszt szálló épületében.

— **Az új ügyvédi nyomtatványok** Kerpélnél.

A pénzügyi közgyűlések határideje.

(Junius 30-ig kell a részvényesek elé terjesztetni a mérleget. — Független maradt az osztalék kérdése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.
Budapest, január 15.

A hivatalos lap pénteki száma közli, a kormány rendeletét, mellyel arra az esetre, ha a részvénytársaságok és szövetkezetek közgyűlésének megtartására az alapszabályok szerint — a jelenlegi rendkívüli viszonyokhoz mérten — kellő idő nem áll rendelkezésre, közgyűlés idejének kitolását teszi lehetővé egyszerűsítandó a budapesti tőzsde működésének szünetelése folytán a tőzsdén jegyzett értékpapírok értékelése tekintetében rendelkezik.

A rendeletileg szabályozott kérdésekkel kapcsolatban megfontolás tárgyát képezte az is, hogy a pénzügyi részéről ezuttal kifizethető osztalék — a fennálló moratoriumra való tekintettel, amelynek következtében a pénzügyi résznek elhelyezett betétek kifizetése csak korlátozott mértékben követelhető — az utolsó üzleti esztendő osztalékának bizonyos hányadára korlátozotassék-e? Az osztalék ily korlátozások kétségtelenül pénzügyi részünk erősítésére vezetne, miután azonban abban az esetben, ha a pénzügyi rész ezen a kérdésben a közzgazdaság érdekeit kielégítő megegyezésre jutnak, a rendeleti szabályozás feleslegessé válik, a kormány a kérdés eldöntését egyelőre függőben hagyta.

A m. kir. miniszteriumnak 130/M. E/1915. számú rendelete a részvénytársaságok és a szövetkezetek közgyűlésének idejéről és a mérleg készítéséről így szól:

Legközelebb bemutatásra kerül az Apollo-ban: A nagy éjszaka és Ghetto leánya

(Egy köztársaság bukása) című 3 felvonásos dráma.

dráma az oroszországi zsidóüldözésből.

A m. kir. minisiterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. LXIII. törvényeket és a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. törvényeket kiegészítő 1914. L. t.-c. 12. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. A részvénytársaságok és szövetkezetek igazgatósága az 1914. évi augusztus hó 1. napján vagy azután záródó évre vonatkozólag a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása végett tartandó közgyűlést, ha az alapszabályok szerint korábban kellene megtartani, az üzleti év végétől számítandó 6 hónapon belül bármely napra, ha pedig ez a hathónapi időtartam 1915. évi június hó 30. napja előtt telnek le, 1915. évi június hó 30. napjáig halaszthatja.

2. Az 1914. évi augusztus hó 1. napján, vagy azután záródó üzleti év mérlegében a tőzsdén jegyzett azokat az értékpapirokat, amelyeknek az üzleti év utolsó napján tőzsdei árfolyamuk nem volt, az 1875. XXXVII. t.-c. 199. §. 1. pontjának megfelelően abban az értékben kell felvenni, amely az üzleti év utolsó napján értéküknek megfelel. A budapesti tőzsdén jegyzett ilyen értékpapírok legfeljebb az az árfolyammal vehetők fel, amelyen azokat a budapesti tőzsdén 1914. év július 25. napján, e napi jegyzés hiányában pedig est a napot megelőzőleg legutoljára jegyezték.

3. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A minisztérium rendeletét Tisza István gróf miniszterelnök írta alá.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

8901

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1915. évi január 16-án:

C) Bérlet. C) Bérlet.

Táncos huszárok.

Operette

Közdete este 1/2 órákor.

relelus szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Önagysága nem tud
„nem“-et mondani.

41

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Szombaton 1915. január 16-án
és vasárnap január 17-én

Riportok a háborúból.

Legújabb felvételek Hindenburgról.
Az Eikó hét képes rejtvénye.

Mozgófénykép hetiszemle

A kárpáti harcosból.

Robin

a gentleman zsvány.

Kitűnő detektívdráma 4 felvonásban.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arcőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkét meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon peroben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipereszappan- és vegyészeti gyára Aradon.

kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1924

**Köhögés,
rekedtség és
einyélkásodás**

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szor a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget deszficiálja, töké-
leg kellemes. A s egy porcellán-
szelencén k 60 fillér.

A mértéktelen dohányzás-
szervenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
időre elég: 1 korona.

Fejtorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ilyen szer, a
világhírű „Tegerin“ korpa-
kefő.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy tér 22. sz. (Megyeháza mellett)

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a
Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglőkkel. Szobák K. 120-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta első rangú cigányzene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kifűtő és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bármely időben elfogadhatók. Penszionterülettel teljes ellátás legjutányosabban kapható. 177

Szíves pártfogást kérünk, kitünő tisztelettel:

Szere és Társa,
szállodás és kávéosok.

26-1915. g. sz.

Árlejtési hirdetés

Arad sz. kir. város gazdasági széké a város részére szükséges asztalos munkák elvégzése iránt folyó év január hó 25-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árlejtési feltételekben megállapított egységárak. Bánatpénzül leteendő 400 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak irásbéli ajánlatokkal lehet.

Az irásbéli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi január hó 11-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Millió

ember használja

rekedtség, harag, elnyálkásodás, torokharag, fejfájás és görcsös köhögés ellen a 5516

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjegygyel”

8050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberok elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasznítható készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kelmős és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 Blücher dobozban. **Kapható:** Székely Sándor, Hajós Árpád, Gótori Földes Kelemen, Brauer Fülöp, Ring Lajos, Rozsnyai Mária, Vojtek Kálmán, Krabsz Géza, Berger Gyula, Vajdits György, Hehs Vilmos, Góti Károly, Borás János, Kárpáti János gyógyszerárban, Vojtek és Weisz drogeria, Háza Nostor drogeria, Török A. és Társa „Angyal” drogeria, Arad, Stodolai Domok gyógyszerára, Ujvári Zombory János gyógyszerára, Ujvári Anna, Adler Lejós Gyula gyógyszerára, M. Pécsek, Ora Bezsó Pankola, Teller Károly gyógyszerára, Elek, Krausz Blanka gyógyszerára, Glogovác, Zsigmondovics Géza, Iris gyógyszerára, Lipka, Salkó Zoltán gyógyszerára, Cserrón, Bauer Károly gyógyszerára, Kevermes, Rozim János gyász. u. Pécsek.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca-pora-telvé fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a fűdövesz, a merevgöres, a lép-fene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában, haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan-olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és ós vegyszert gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

8-1915. ahsz.

Hirdetés

a föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdónál számításba veendő kamatterhek bevallása tárgyában.

Általános jövedelmi pótdó fejében fizetendő:

- a földbirtokra, a házbéradó alá eső házbirtokra, a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 30 százaléka;
- a házosztályadó alá eső házbirtokra a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 40 százaléka;
- végül az ideiglenes adómentesség kedvezményében részesített föld- és házbirtoknál 20% azon összeg után, mely az illető föld- vagy házbirtokra állami adó címén a folyó évre kivetett volna, ha a föld- vagy házbirtok adómentes nem lett volna.

A kölcsönrel terhelt ház- és földtulajdonosoknak az 1888:XLVI. t.c. 13. §-a által az a kedvezmény adatott, hogy

1. a föld- és házbirtoknak általános jövedelmi pótdójából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelt kölcsön után az adóévet megelőző év végéig tényleg le nem rovott tőkmaradék egy évi kamatainak 10 százaléka; feltéve, hogy a tőkével kamatok is vannak bekebelezve.

2. a hitelüzlettel foglalkozó pánszintézettől felvett és bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tőke után egy évre esik; ha a kölcsön törlesztése nem az év első napján, hanem évközben veszi kezdetét, a törlesztési idő első és utolsó évében az évi kamatnak csak aránylagos része vehető számításba az adóköteles jövedelem megállapításánál.

A telekkönyvileg bekebelezett közadók és kincstári bérhátralékok után járó kamatok nem képezik levonás tárgyát (1888:XLVI. t.c. 16 §.)

Az 1. pont alatti intézkedésből világosan kitűnik, hogy a levonás alapjául szolgál az az évi kamatösszeg, mely az adóévet megelőző év végén fennmaradt tőkmaradék után jár. Ha tehát valamely földbirtokos 1915. évi január hónapban 100.000 koronát vett fel magánhitelzónél és ebből ugyanazon évi december 15-ig 60.000 koronát visszafizetett, a levonás alapjául az 1915. évre az az 1914. évi december hó végén fennmaradt 40.000 korona tőkmaradék évi kamatának 10 százaléka veendő.

Ez az eljárás azonban csupán az 1. pont alatt említett köznséges kölcsönökre vonatkozik, mert ezektől a kölcsönöktől a 2. pont alatt említett törlesztési kölcsönök világosan megkülönböztetendők.

Ezekre az utóbb említett törlesztéses kölcsönökre nézve ugyanis az általános jövedelmi pótdó kiszámításánál:

aa) a bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tőke után egy évre esik;

bb) a kölcsön után nem a megelőző, hanem a folyó évre járó kamatnak 10%-a veendő tekintetbe s így a levonás kedvezménye azokra a kölcsönökre is alkalmazandó, melyek az adóév folyamán keletkeztek. (1891:41.187. pénzügymin. rend. 1891:13. P. K.)

A levonás az adóév január 1-31-ike közötti időben adandó be a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál.)

Kelt Arad, 1915. évi január 2.

Arad sz. kir. város adóhivatala.

Tüzifa

legolcsóbb árban, legjobb minőségben beszerezhető

Dózsa Tüzifatelepen
Gróf Tisza István-ut 28-34.

Telefon 857. 5091

80--1915.

Hirdetés

A m. kir. Belügyminiszter Ur elrendelte, hogy a vasutak igénybevételeire jogosító igazolványok további intézkedésig Bácsbodrog, Torontál, és Temesvármegyék nem fertőzött városaiba és községeibe csak kivételes méltánylást érdemlő okokból, Horvát-Szlavon országok városaiba és községeibe valamint a nevezett vármegyék fertőzött városaiba és községeibe az ott állandó lakhelyei bíró és oda visszatérni akarók kivételével egyáltalában nem állíthatók ki.

Ezen intézkedésről a közönséget azzal értesítem, hogy mivel Ujvidéken túl Horvát országba nem bocsájtatnak, a hiába való utazástól tartózkodjanak.

Greén
főkapitány.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajsütő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

29188-1914.

Hirdetés

A honvédelmi ministerium hadsegélyző hivatala a háboruban elesett, vagy a háboruban kapott sebek avagy a hadi fáradalmak következtében elhalt katonák özvegyei és árvái javára emlékműveket, levelezőlapokat, számoló cédulákat, üzleti számoló blockkokat stb. hoz forgalomba eszenkiül számla és nyomtatványbélyegzést eszközöl, mely alkalommal a postai szállítás ingyenes.

A nemes cél érdekében felkérjük a város közönségét, hogy a hadsegélyző hivatal által kibocsájtott cikkek vásárlásával a hadsegélyző alapot gyarapítani sziveskedjék.

A megrendelések a polgármesteri hivatalban kapható portómentes levelező lapokon eszközölhetők.

A városi tanács.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címenek feltüntetésével.
 2. Jelge alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal asszony

szoptatós dadának ajánlkozik. Cím Rácz Józsefné, Vagonid u. 11-18. szám. 292

Az összes vezényműve

gépekről vizsgázott gépész állást keres azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 294

ALKALMAZÁST NYER.

Aradi

részvénytársasági vállalatokhoz érettségizett gyakornok kerestetik. — Ajánlatok „Kezdő” cím alatt a kiadóhivatalba kéretnék. 296

Házmasternek

ügyes, szorgalmas, gyermektelen házaspár nagy bérházba február 1-re felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 296

Pénztárnoknő

kerestetik a „Korcsolyázó Egylet” részére. Írásbeli ajánlatok a kioszk épületében lévő pénztárhelyiségbe küldendők. 297

KIADÓ LAKÁS.

Két egymásba nyíló szoba butorral, vagy anélkül, azonnalra kiadó Dezső-utca 4/c. 292

Diszkrét bejárati

butorozott udvari szoba, villanyvilágítással, azonnal kiadó. Kaplana-utca 2. 287

Kiadó

Asszalos S. n 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, házfűtke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékajánlatokkal, 1915. február 1-re, Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Orony-utca 3. szám

alatt 2 szobás lakás, központi fűtéssel és állandó melegvíz ellátással, február hó 1-re kiadó. 6019

Csinosan butorozott

utcai szoba előszobával, Deák Ferenc-utca 3. szám alatt, azonnal kiadó. Bővebbet Farkas Rezsőnél, Deák Ferenc-utca 4. sz. 269

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Apateleki hegyi bor

15 hektó, eladó. Bővebbet Bocskay-tér 6. szám. 295

KÜLÖNFÉLE.

Krausz Paulin

szlahásépület több mint 110.000 kötetes kölcsönkönyvtára havi előfizetése K. 1.40 vagy kötetenként 10 fill. 241

265-1915. pm.

Felhívár.

A sebesült török bajtársaink gondosására alakult Vörös Felhő Egyesület testvéri szózatot fordul a magyar társadalomhoz, nemes munkájában, melyet a Vörös Kezdet mintájára folytat, a mi segítségünket is kéri.

E felhívás meleg érzést, testvéri készséget kell, hogy ébresztsen a magyar társadalomban, mert egy célért és egy ellenség ellen harcolunk egy lélekkel: a mi győzelemünk, az ő győzelemük, az ő győzelemük, az ő diadalmuk és szenvedésük egyuttal a miénk is. Gondoljunk az ügyünkért és érettségünk harcoló és sebesült távoli török bajtársakra és adakozzunk a Vörös Felhő irgalmas céljaira.

Felkérem a város áldozatkész közönségét, hogy ezen nemes célra szánt adományait hozzám juttatni szíveskedjék.

Arad, 1915. január 14-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Használt ólom megvételeire kerestetik.

Aradi Termény- és Áruraktár Részvénytársaság.

Vagyon.	Mérleg-számla.	Telér.	
Telek	28193.41	Részvénytőke	500000
Kürticei uti ingatlan	69068.52	Tartalékalap	2560.15
Épület	335250.23	Nyugdíjalap	253.41
Gépterendezés	157892.45	Épület értékesítésk.	
Iparvagyány	26949.50	alap K 4558.16	
Felszerelés K 8820.61		hozzá K 335250.23	
le 5% K 441.05	8979.50	után 2% ... K 6705.—	11269.16
Értékpapir:		Gépterend. érték-	
K 10.000.— n. é. 4%-os		csőkr. alap ... K 8000.—	
magy. kor. jár. K 9050.—		hozzá K 157382.45	
le arólyamcső-		után 5% ... K 7869.10	10869.10
kenés K 2050.—	7000	Iparvagyány értékesítésk.	
Előleg	216057	alap K 500.—	
Adósságok	78626.51	hozzá K 26949.50	
Biztosíték	17500	után 5% ... K 1347.45	1847.45
Qvadók	700	Biztosítéki letét	17500
Átmeneti tételek	13678.11	Ovadék letét	700
Pénztár	194274	Elfogadványok	900000
		Aradi Ipar- és Népbank	86628.87
		Letét	1753
		Egyenleg mint nyereség	17359.89
	850725.03		650299.03

Arad, 1914. december hó 31-én.

- 190
- Grosz Miklós, s. k.**
főkönyvelő.
- Az Aradi Termény- és Áruraktár Részvénytársaság igazgatósága.**
- Szalay Károly, s. k. báró Bohus Lajos, s. k. Walder Gyula, s. k.
elnök igazgató. igazgató. igazgató.
- Varjassy Árpád, s. k. Dr. Tagányi Sándor, s. k. Hehs Vilmos, s. k. Hehs Béla, s. k.
igazgató. igazgató. igazgató. igazgató.
- Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő-bizottság:
- Dr. Priegl István, s. k. Tagányi Gusztáv, s. k. Lámzer János, s. k.
felügy. biz. elnök. felügy. biz. tag. felügy. biz. tag.

24-1915. Eln. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi B-hügyminis-terium 1454-1915. B. M. számú körrendelete alapján ezennel köz-
hírré teszem, hogy 1915. január hó 1-től kezdődőleg mindenki, ki a német birodalom területére lép, vagy ott tartózkodik, utlevéllel tartozik magát igazolni, mely ut-
levélnek az utlevéltulajdonos szem-
mélyleírásával és a legújabb időből származó arcképével, valamint az arckép alatt sajátkezű aláírásával kell ellátva lennie.

Minden oly utlevelet, melyel valaki a határt Németország felé átkarja lépni, valamint az, aki Hollandiába utazik, előzőleg a budapesti német császár, illetve a budapesti holland királyi konzul-
látnál láttamoztatni kell.

A németországi láttamozásért 3 kor. 60 fillért, a hollandi ken-
zuli láttamozásért pedig 5 kor.
konzul illetéket kell fizetni.

Arad, 1915. január 10.

Greén
főkormány.

Kulasz Antal hold-
mézesi uradalmából
kiváló nemes ponty,
süllő, kompó
halak
árusítása
f. hó 15-től Boczkó-
utca és Hal-tér sarki
üzlethelyiségben,
pénteki napokon pe-
dig a halpiacon sza-
badon. 264

503-1915.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Aradon a Pécska uton f. hó 6-án reggeli
az árokba egy törött paraszt kocsi
találtatott.

Felhívom a kocsi tulajdonosát,
hogy a kocsi átvétele végett 1915.
évi január hó 30-ig hivatalomnál
jelentkezzen, mert ellenkező eset-
ben a kocsi f. évi Február hó 1-én
d. e. 9 órakor Aradon a tűzoltó
laktanya udvarán készpénz fizetés
ellenében a legtöbbet ígérőnek
eladatni fog.

Arad, 1915. évi január hó 12.

Greén
főkormány.

Költözök kö- nyvtárámba

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerez és szállít 263

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

19-1915. g. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke az asphalt gyalogjárda leg-
szükségesebb javítása iránt folyó
év január hó 18-án d. e. 10 órakor
árlejtsést tart.

Kikiáltási ár: 68. korona 66
fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 5%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtsésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be a csak akkor ve-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánonpénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtsési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazda-
sági tanácsnok úrnál az árlejtsést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1915. évi január hó
11-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

1/1915.

Hirdetmény.

Felhívjuk a gazdaközönséget,
hogy 8 napon belül jelentseik be,
hogy hány darab sertést és juhok
születésüknek folyó évben a le-
gelőre elhajtani.

A bejelentések a következő
helyeken eszköztendőek:

A belvárosi, Erzsébetvárosi,
sarkadi és újtelepi gazdák részé-
ről a városi kamarási hivatalban,
a gájai, tanyai és ségali gazdák
részéről a gájai kapitányi hiva-
talban.

A bejelentések egyidejűleg a
legelő és apaállat díjak is befiz-
tetendőek.

Arad sz. kir. város mezőgazda-
sági bizottságának 1915. évi ja-
nuár hó 11-én tartott üléséből.

A mezőgazdasági bizottság.